

శ్రీః
శ్రీమతే రామానుజాయ నమః
శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

కందాడై శ్రీమద్దోపాలార్యమహాదేశికైః అనుగృహీతం

॥ శ్రీమత్ ఆచార్యసప్తశతీ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

శ్రీ రంగరామానుజ మహాదేశికన్

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

శ్రీః

శ్రీమతే రామానుజాయ నమః

శ్రీమతే నిగమాంతమహాదేశికాయ నమః

॥ శ్రీమత్ ఆచార్యసప్తశతీ ॥

శ్రీమాన్ వేంకటనాథార్యః కవితార్కికకేసరీ ।

వేదాంతాచార్యవర్యో మే సన్నిధత్తాం సదా హృది ॥

బాల కాండః

నూతనజలదశ్యామం రామం రామాభిరామవామాంకం ।
వినతత్రాణవినిద్రం వందే విజ్ఞానదాయచిన్ముద్రం ॥ 1 ॥

మహితం తంత్రచతుష్టయపారం గమితైరనేకశిష్యగణైః ।
చంపకవనైకవసతిం గోపాలార్యం పితామహముపాసే ॥ 2 ॥

యన్నామసామ్యమాత్రం నిగమాంతగురోశ్చరిత్రసంకథనే ।
ప్రోత్సాహయతే మామపి మితతమమతిమల్పవిజ్ఞానం ॥ 3 ॥

శిష్యానుగ్రహదక్షానగాధబోధాన్ గురూన్ మమ పితృవ్యాన్ ।
నవసాలపురీదానాధ్యక్షాన్ ప్రణమామి కృష్ణార్యాన్ ॥ 4 ॥

ఆర్యగుణగ్రహణరతా దోషాన్ శబ్దార్థయోః సహిష్యంతే ।
మాక్షికమపేక్షమాణాః కిము క్షమంతే న మక్షికాదంశాన్ ॥ 5 ॥

కా హానిరపరితోషాత్ తేషాం దూషయతి యన్మనోఽసూయా ।
అఖిలాహ్లాదిన ఇందోరంధాపరితోషణేన కో దోషః ॥ 6 ॥

అస్తి హి కాంచీనామ్నీ జనతాక్షేమంకరీ నగరీ ।
మాధవమారాధయితుం యత్ర విధాతా తతాన హయమేధం ॥ 7 ॥

కాంచీతి నామ యస్యాః కమలాకాంతోఽత్ర కంజపీఠేన |
అంచిత ఇత్యముమర్థం స్పష్టం శిష్టాన్ సమాచష్టే || 8 ||

త్రిదశాలయతక్షా కిల తుప్త్యై స్రష్టుర్యియక్షమాణస్య |
త్వప్తౌ వినిర్మితా యా కిము వర్ణ్యం రామణీయకం తస్యాః || 9 ||

పుల్లారవిందనిర్యన్మకరందామ్రేడ్యమానమాధుర్యా |
కల్మషమోషణధుర్యా ఫణిపతిసరసీ విరాజతే యత్ర || 10 ||

ప్రతిబింబితస్సరస్యాం యస్యాం సూర్యస్తరంగసాహస్యాం |
ఫణమణిసహస్రశోభస్తనుతే సార్థామనంతాఖ్యాం || 11 ||

వేగవతీరూపధృతా వాణ్యా విజిఘాంసితం వ్రతం హి విధేః |
సత్యమభూత్ క్షేత్రేఽస్మిన్ సత్యవ్రతనామతాస్య సార్థైవ || 12 ||

సఫలీకరణచ్ఛలతో విధినా విధివత్కృతస్య యాగస్య |
కరిగిరిశిరోవిహారీ యత్ర మురారిశ్చితేష్టదో జయతి || 13 ||

అపదిశ్య కించిదిత్థం యద్దిశతేష్టాని శిష్టవర్గేభ్యః |
ద్విరదాద్రినాయకోఽసౌ ప్రథతే తస్మాద్ధి వరదరాజ ఇతి || 14 ||

తస్యాం పుర్యామాసీద్యజ్వా నామ్నా హి పుండరీకాక్షః |
విశ్వామిత్రమహామునిసంతతికలశార్ణవస్య పూర్ణేందుః || 15 ||

వాణీవిలాసపాత్రం కాంచ్యాం కృతయజ్ఞతోషితరమేశం |
చతురాననం చ సంతో ముదితా యముదాహరంతి ధాతారం || 16 ||

ధీరాత్తస్మాత్సూరేః సుగుణోఽనంతాభిధస్తనయః |
సహృదయహృదయానందీ మలయాదివ చందనో జజ్ఞే || 17 ||

అత్రిమునిగోత్రవారిజమిత్రశ్రీరంగరాజవిబుధమణేః |
తనయాముపాయతాఽసౌ తోతారంబాభిధామనఘాం || 18 ||

నామాకర్ణనమాత్రభ్రంశితదుర్వాదిగర్వసర్వస్వః |
స హి వాదిహంసజలదాచార్యో యస్యాః సహోదరో ధీరః || 19 ||

కమలాకాంతమనంతః కలయన్నానందతుందిలస్వాంతః |
కాంచ్యాం సాకం దారైరతివాహయతి స్మ కతిచనాహాని || 20 ||

అత్రాంతరేఽచిచింతత్ పన్నగనగనాయకో ధరణౌ |
ఉద్ఘోషయితుం తత్త్వం ఘంటా మే ప్రేషణీయేతి || 21 ||

కలిమలకల్మషథిషణైః ప్రకటప్రచ్ఛన్ననాస్తికకదంబైః |
నిగమాంతసిద్ధమర్థం దూషితమాలక్ష్మ యేన పురా || 22 ||

అచలమివ నిశ్చలత్వం ప్రాపయితుం తం రహస్యార్థం |
ఫణిపతిశైలో యతిపత్యాకారేణావనావవతారి || 23 ||

కమలోపలాళ్యచరణో విహరణపదవీషు వేదశిఖరేషు |
కంటకసంకులభావం ప్రస్ఫుతం సహతాం కథంకారం || 24 ||

క్షుద్రోఽపి హంత యతతే విహరణభూమిం వికంటకీకర్తుం |
నాద్భుతమేతత్సద్భిర్లక్ష్మీకాంతస్తథా తనోతీతి || 25 ||

కుమతిపరికల్పితార్థైర్దోషోన్మేషేషు వేదేషు |
నారాయణస్య శంకే సంజాతా శ్వాసకాసశంకేతి || 26 ||

ఇత్థం సంకల్పితవతి భగవతి పరిపక్వభాగధేయచయః |
స కదాచిదనంతార్యో రాత్రౌ యామావశిష్టాయాం || 27 ||

స్వప్నేదర్శత్పురుషం కంచన కందర్పకోటిసౌందర్యం |
కమలావనమాలాభ్యాం కౌస్తుభమణినా చ భాసురోరస్కం || 28 ||

దధతం కాంచీగ్రథితం ధిక్యతనిష్టప్తకాంచనం వసనం |
ఆజానుదీర్ఘబాహుద్వయ పరిరభావనీనీళం || 29 ||

కుండలమండితగండం బిభ్రతమధిమౌళి హాటకకిరీటం |
శంఖసుదర్శనవిలసత్పాణిం దయమాననయనాంతం || 30 ||

తుంగం సుమేరుశృంగం శ్రయతో నూత్నస్య జలదస్య |
ఆభామనుకుర్వాణం కించన సౌవర్ణపీఠమధ్యాస్య || 31 ||

దృష్ట్వైవ దేవమగ్రేనంతసుధీర్విస్మితాంతరంగోఽయం |
నిద్రారంభధ్యాతాకారానుకృతేర్హరిమవేదీత్ || 32 ||

కౌతుకపరవశహృదయః సంమోదాశ్రాణి వర్షుకోఽతితమాం |
పాద్భ్యార్యే అప్యదదాత్ పుష్పాంజలిభిశ్చ పూజయామాస || 33 ||

భక్త్యా గద్గదకంఠః కిం వా కర్తవ్యమిత్యజానానః |
అవమం మామవ భగవన్నితి శశ్వత్ప్రణ్యపతదురుకంపః || 34 ||

మా బైషీరితి బాహుభిరుత్థాప్యైనం గజేంద్రసంత్రాతా |
ఆచష్ట స్పష్టమముం ఘనగంభీరస్వరో గిరం మధురాం || 35 ||

వత్స! వృషాద్రిశిరస్తః ప్రాప్తం మాం శ్రీనివాసమవగచ్ఛ |
శుభతమగుణగణభరితం తనయం వినయోజ్జ్వలం ప్రయచ్ఛామి || 36 ||

భాద్రే మాసే వృషగిరిమాగచ్ఛాస్మాకముత్సవో భవితా |
నిష్కారణకరుణోఽసావనుశిష్యేత్తం తిరోదధే సద్యః || 37 ||

బాలార్కకోటిలళితం కమలాకమనం విచిన్వానః |
విలురన్ శయనేఽబుధ్యత నిరచైషీత్స్వప్న ఏవ దృష్ట ఇతి || 38 ||

రోమాంచితమూర్తిరభూత్ కరుణామనణీయసీం విచింత్య విభోః |
హృష్టమనాశ్శయనీయాత్ స్విద్యధ్ధాత్రో గురురుదస్థాత్ || 39 ||

సానందం ప్రేయస్యై వినివేద్యాముం ప్రియముదంతం |
ప్రత్యైక్షిష్ట స కాలం తం కిల హితయా తయా సాకం || 40 ||

అథ శేషశైలనేతుః శిష్టజనానందకందళీకందః |
జగదుజ్జీవనహేతుర్భాద్రే మాస్యత్సవ ఉపాగాత్ || 41 ||

హరివచనామృతతృప్తో గురురేష గిరిం సదార ఆరుక్షత్ |
శ్రీవాసాలయకేతన శిఖరం సోఽప్యత్సవాయ పక్షీంద్రః || 42 ||

మందేతరమోదోదయఖండితమార్గశ్రమో ముకుందస్య |
పాదారవిందమనమత్ ధ్వస్తతమస్సంతతిం తమస్తావీత్ || 43 ||

జగతి జనం జనమస్మిన్ మారం మారం చ ఖిద్యమానానాం |
భగవన్నభయాయ భవాన్ జాగర్త్యేకా గతిర్భవినాం || 44 ||

స్వీకృత్యాంజలిమూల్యం పణసే స్వపదం దదత్పణాయద్భిః |
ఆయవ్యయచింతా తే కా వా లక్ష్మీశ నిత్యతృప్తస్య || 45 ||

తత్తాదృశపారమ్యో మత్స్యాకృత్యా స్ఫుటం వ్యవారీస్త్యం |
సద్విద్యాయై సూనోః కథమపి చతురాననస్య యత్యమితి || 46 ||

కమతాకృతినా కృపయా మజ్జనసమకాలముద్ధృతేఽపి గిరౌ |
ఆవర్తగర్తపూరకడిండీర ఇతి క్షణం సురైర్ముముహే || 47 ||

శ్వేతవరాహాకారో దేవైర్ద్వైష్టస్త్వముద్ధరన్ ధరణీం |
అఖిలాప్టోదీ కశ్చన సంతతపూర్ణో మృగాంక ఏష ఇతి || 48 ||

దంష్ట్రాభా వనమాలా రిపురక్తరురీ చ సంగతా అదధుః |
నృహరేస్తే కిల వక్షసి గంగాయమునాసరస్వతీశోభాం || 49 ||

వామనరూపేణ సురాన్ భవతా గోపాయతా వివృతం |
కథమప్యపరోపకృతౌ యతమానో ద్రాగియాత్ప్రవృద్ధిమితి || 50 ||

అతిగంభీరం త్వాం కిల దృష్ట్వా కటిలగ్నమౌంజీకం |
అపసస్తే వారిధినా మందరధరశంకయా నియతం || 51 ||

శబరీదత్తః కండః సాదరమాదాయ యేన పరిభుక్తః |
భక్తిక్రీయం తాదృక్సౌలభ్యం వ్యాచకార తం వందే || 52 ||

వామాంకమధివసంత్యా లావణ్యరురీ విదేహతనయాయాః |
యస్మిన్ మహేంద్రనీలాచలనిలయా చంద్రికేవ బాభాతి || 53 ||

సింహాసనాంతికస్థో దక్షిణచరణం ప్రవాళమృదు యస్య |
జీవితఫలమితి వహతే హనుమాన్ సత్ఫలజిఘ్నుక్షురాబాల్యాత్ || 54 ||

ఉద్భృతకురుపురధరణీః ఖర్వీకృతరేవతీరమణీః |
హాలధరీర్ణిలాస్తే యమునాసంభేదనీః స్మరామ్యతులాః || 55 ||

పరమదయయావతీర్ణం పరమపదాత్త్వాం పరోరజసః |
గోకులధూళీపింజరమీడే గోపాలబాలకాకారం || 56 ||

విద్రావయితుం కల్మషబహుళం కలిపూరుషం పరుషం |
సరయం హయమారూఢో ధరణావావిర్భవిష్యసి దయాళో ! || 57 ||

ఇత్థం స్తుత్వాఽష్టాదశవాద్యైః దిజ్జాగసౌఖశాయనికం ।
ఉత్సవమనుభూయ విభోః శ్రుతియుగళీగీయమానవిభవస్య ॥ 58 ॥

ఉపకార్యాం గురురగమత్ చరమాచలశృంగమంశుమాలీ చ ।
సంధ్యాముపాస్య భుక్త్వా గురురస్వాప్సీధ్ధరిం హృది ధ్యాయన్ ॥ 59 ॥

తస్యామేవ నిశాయాం తస్మై పూర్వం ప్రతిశ్రుతాం వాణీం ।
సఫలీకర్తుం భగవాన్ స జజాగారాథ సత్యసంకల్పః ॥ 60 ॥

ధవళోర్ధ్వపుండ్రలళితద్విజరూపధరో విచిత్రమాయావీ ।
సురవైరిగర్వహంత్రీం ఘంటాం పరిగృహ్య మందిరాన్నిరగాత్ ॥ 61 ॥

ఉచ్చైరాహ్వాయదనఘో గత్వానంతార్యమందిరాళిందం ।
అద్రాక్షీద్విప్రేంద్రం గురురుద్బుధః కవాటముద్ఘాట్య ॥ 62 ॥

భగవన్ కో ను భవానితి పృచ్ఛన్నతిమాత్రవిస్మితోఽనంసీత్ ।
తద్భక్త్యాకృష్టమనా ద్విజరూపీ ప్రత్యభాణీత్తం ॥ 63 ॥

అత్రత్యో విప్రోఽహం హరిదత్తాభ్యాహృతా చ ఘంటేయం ।
స్వీకుర్వేనాం నిగిరతు తవ పత్నీ సోష్యతే చ సుతమనఘం ॥ 64 ॥

ఇత్యాదిశ్య ప్రాదాత్ ఘంటాం గురురప్యగృహ్ణాత్తాం ।
లఘుభూతాం తామగిళన్ముదితా దయితాప్యముష్య సంగృహ్య ॥ 65 ॥

న్యవృతత్కైతవవిప్రః కార్యం చిరకాలకాంక్షితం కృత్వా ।
ఇత్థం హ్యానంతసూరేః స్వప్నోఽభూదద్భుతో రజనౌ ॥ 66 ॥

ఝటితి ప్రబుధ్య చిత్రం స్వప్నచరిత్రం ఋవాణేఽస్మిన్ ।
రజనీ తు సా వ్యరంసీత్ ఉదగాన్మార్తండమండలమఖండం ॥ 67 ॥

ప్రాభాతికార్చనార్థం దేవగృహానర్చకా వివిశుః |
నైక్షిషత తత్ర ఘంటామన్విష్యంతో వ్యచారిషుః పరితః || 68 ||

క్వాప్యేనాం నావిందన్ సమశేరత తే పరస్పరముదీక్ష్వ |
కాల్యార్హణావిళంబాసహనా అధికారిణోఽప్యూపాగచ్ఛన్ || 69 ||

ఘణఘణరణితజ్ఞాపితదనుజద్వేషణనిషేవణావసరా |
క్షణవిశ్లిష్టా ఘంటా న జ్ఞాయేతాంజనాచలే కేన || 70 ||

హరిభవనే మిళితేష్వథ విస్మయశోకాకులేషు లోకేషు |
వేంకటనాయకకోశాగారాధ్యక్షో యతిరవాదీత్ || 71 ||

అలమలమావేగేనానంతగిరీంద్రస్య నాయకేనాఽహం |
కరుణాగురుణా ప్రభుణా స్వప్నే హరిణా నిశీతమనుశిష్టః || 72 ||

ఘంటోదేష్యతి భూమౌ శ్రీమన్నిగమాంతదేశికాకారా |
సాఽనంతసూరిగృహిణీగర్భపుటీం నిశి మయైవ నీతేతి || 73 ||

శంకిషత మా భవంతో వేంకటనేతా హి చిత్రసంకల్పః |
కాంచ్యా ఏత్యాఽత్రాఽఽస్తేఽనంతార్యోఽప్యత్సవాలులోకిషయా || 74 ||

ఇత్యుక్తే యతినా తే చింతాపేతా హరేః పరీవారాః |
ఈచిక్షిషవోఽనంతాచార్యం ప్రాపుస్తదీయమావాసం || 75 ||

ఔషసికం కర్మ గురుర్నిఖిలం నిర్మాయ తాం కృపామేవ |
సంతతమంతర్ధ్యాయన్నానందాశ్రూణ్యవర్తయన్నితరాం || 76 ||

ప్రాంజలయస్సర్వజనాః మిళితా గురుణా నిశమ్య వృత్తాంతం |
అశ్లాఘిషత గురోస్తాం భక్తి కేచిత్పరే హరికృపాం తాం || 77 ||

అధికారిణోఽథ ముదితా విస్మితచిత్తా అయాసిషుః స్వగృహాన్ |
ఉత్సవమనుభూయ గురుర్దయితాసహితః పురీం కాంచీం || 78 ||

ఉపనిషదాముల్లాసం సత్పథమణిదీపమాశ్రయం సుధియాం |
గురుగృహిణీ గర్భమధాత్ కౌతస్కుతదావపావకం కమపి || 79 ||

దధతీ కుక్షౌ జగతీభూషణమతులం గుణోజ్జ్వలం సుదతీ |
అత్యజదితరాభరణాన్యాహారేఽపి క్రమేణ మందరుచిః || 80 ||

అభ్యస్యన్నీవ నేతుం వైశద్యం తామకృత్రిమాం వాణీం |
ప్రథమం జననీవదనం గర్భోఽనైషీదతీవ వైశద్యం || 81 ||

ఆచమ్య తమో లోకం సత్త్వోద్రిక్తం చిక్రీర్షురేష శిశుః |
చూషణసౌకర్యార్థం నైల్యచ్ఛలతః కుచాగ్రమనయత్తత్ || 82 ||

వక్ష్యన్ హరిపారమ్యం సేహ నాయం వలిత్రితయం |
తిర్యక్పండ్రాకారం స్వావాసస్యోదరస్య ముఖభాగే || 83 ||

అంతర్వత్నీ యేతే భక్షయితుం శుద్ధమృత్తికాఖండం |
ఉదరే సద్గురురవలత పుండ్రప్రాప్త్యైత్యయేవ ముదా || 84 ||

సీమంతోన్నయనాదీన్యతనీద్గురురేష దయితాయాః |
చత్వారింశత్సంస్కృతివిధిసంవేదీ యథాకాలం || 85 ||

గురుభావినం వహంతీ గర్భం ప్రేయస్యనంతగురోః |
నిష్కుటమల్లీవల్ల్యాః కుసుమావచయేఽప్యశక్నువత్యాసీత్ || 86 ||

ఫలభరవినమచ్ఛాలిం వసుధాం క్షేత్రీవ భూరికృషితాంతః |
ప్రసవోన్ముఖీం ప్రియాం స్వాం పశ్యన్ స గురుర్భృశమనందీత్ || 87 ||

సప్తత్యధికత్రిశతీసహితేషు కలేశ్చతుస్సహస్రేషు |
వర్షేషు ప్రతియాతేష్వంత్యే తత్రైవ విభవాఖ్యే || 88 ||

మాసి నభస్యే మహితే శ్రవణే తారే శ్రియః పత్యుః |
ఘంటానంతార్యగురోః పుత్రాకారేణ భువ్యవాతారీత్ || 89 ||

కౌస్తుభ ఇవ కలశాభ్యే హరిణా హృదయేన సర్వదా ధార్యః |
సర్వార్థసిద్ధితోషితసుమనోబృందశ్చ కల్పవృక్ష ఇవ || 90 ||

సచ్ఛాస్త్రాదివ బోధశ్చంద్రాదివ సర్వలోకసంతోషః |
స్వచ్ఛస్వచ్ఛవిరుదగాత్ పుత్రోఽనంతార్యధీమతః కృతినః || 91 ||

ఇష్టాన్ కతిపయశిష్టాన్ హృష్టమనా మందిరం సమానీయ |
అథ జాతకర్మ చక్రేఽనంతాచార్యః శిశోర్యథావిభవం || 92 ||

కమలావిలాసిహృదయోల్లాసకరం భూరి కర్మ నిర్మాతుం |
అరణేర్మథితమివాఽనలమాత్మజమవలోకయన్ ముముదే || 93 ||

సుతరూపధేయమతులం దృష్ట్వా విదధేఽస్య నామధేయమసౌ |
ఏకాదశేఽహ్ని తాతో విష్ణోర్నామ్నైవ వేంకటేశ ఇతి || 94 ||

కర్ణాంతాయతనేత్రం శశినిభవక్త్రం సమున్నతస్కంధం |
బహుపుణ్యవిభవలబ్ధం గురురపుషత్తం సుతం ప్రయత్నేన || 95 ||

భూగోళస్య తు నిర్ణయమచిరాడ్డింభో విధాస్యన్ సః |
అవనావవాఙ్ముఖస్సన్ శిశ్యే ప్రప్టుం తదీయమివ తత్త్వం || 96 ||

యుక్తిభిరీశ్వరయుగళం సూక్తిసుధా తస్య సాధయిష్యంతీ |
తేనే వదనే రదయుగకపటాత్ సుఖబోధసాధనాభినయం || 97 ||

చిత్రకసుందరవదనం బాలం లంబాలకం సమాలోక్య |
జననీ ముముదే నితరాం నందకుమారం యశోదేవ || 98 ||

విగళల్లాలీ బాలః శింజన్మంజీరమాట జానుభ్యాం |
పితురగ్రతో విధేరివ హంసశ్చంచూగృహీతబిసనాళః || 99 ||

ఉత్తిష్ఠంతం దృష్ట్వా మణిడోలాశృంఖలాం సమాలంబ్య |
కృత్వా పురతః కాంచితే యష్టిం తమచీచరన్ముదా జననీ || 100 ||

యతిపతిఫణితిలతాయా అచిరాత్సంవర్ధయిష్యమాణాయాః |
వ్యద్యుతదుపఘ్న ఇవ స క్రమితుం బాలావలంబితో దండః || 101 ||

శ్రుత్వాఽర్భకస్య పితరౌ కళభాషణమిత్యమంసాతాం |
అమరా అమృతమమోక్ష్యన్ యది తే తనయానలప్యంత || 102 ||

నయనానందనమనఘం నందనమేనం త్రిహాయనం దృష్ట్వా |
తాతోఽనంతసుధీంద్రో నిర్వర్తయతి స్మ చౌళవిధిం || 103 ||

విరచయ్య సుందరాంగం మృన్మయవరదం క్రమేణ బాలోఽయం |
ఆర్చీదనమదహృష్యత్ సాకం సవయోభిరుత్సవం కృత్వా || 104 ||

అసహాయ ఏవ బాలః ప్రాస్థిత కరిశైలనాథసేవాయై |
నికటేఽతిష్ఠత్ కుతుకీ విదుషాం చలితేషు శాస్త్రవాదేషు || 105 ||

యోగిభిరపి దుర్లభయా సద్వాసనయాఽనయా విలక్షణయా |
భగవతి భక్త్యా ధ్రువయా బాలస్యాఽస్య ధ్రువస్యేవ || 106 ||

నయనాసేచనకశ్రీజషా చ వపుషాత్యుదారేణ |
శ్రుతిసుఖవర్షిణ్యాఽమృతధిక్కారిణ్యా చ వచనధోరణ్యా || 107 ||

ధిషణన్యక్కారిణ్యా మతిభంగా చానుమిమ్యిరే ధీరాః |
కోఽపి మహాన్ సుకృతనిధేః పుత్రోఽనంతార్యధీమతోఽయమితి || 108 ||

భువనస్య భాగ్యభూమ్నా సంభూతస్యాస్య భూరిగుణభాజః |
భూయాసుర్భూయాంసి శ్రేయాంసీత్యాశిషా చ యుయుజుస్తే || 109 ||

అథ పంచవర్షదేశ్యః శితబుద్ధిః శిక్షతే స్మ వర్ణాని |
సకృదుపదేశశ్రవణాత్ జ్ఞాత్వా తత్తత్ సతీర్థ్యమశిశిక్షత్ || 110 ||

వాత్యస్యైష కదాచిద్వరదాచార్యస్య సన్నిధిమయాసీత్ |
నిగమశిరః పరిచేతుం మాతుర్భ్రాత్రా ప్రతిష్ఠమానేన || 111 ||

యుక్తిభిరల్పమనల్పం గురుతరమర్థం తథా తనీయాంసం |
వ్యాతన్వానైశ్చిష్యైర్వరదాచార్యం వృతం ముదానంసీత్ || 112 ||

ఆచార్యానాశ్రీపతి సాంజలి సహభక్తి సమ్యగానమ్య |
శారీరకభాష్యార్థాన్ ఆరప్పత తే విచారయితుం || 113 ||

విశదద్వాదశపుండ్రీవసనేన చ్ఛాత్రసత్యదంబేన |
వలయిత ఆచార్యోఽసౌ పరివేషీ చంద్రమా ఇవ రరాజే || 114 ||

మృడచూడాతటనానటదమరధునీభంగగర్వభంగకృతా |
బాలో విసిష్మీయేఽసౌ వరదాచార్యస్య వాగ్విలాసేన || 115 ||

అధ్యాపయన్ స ఇత్థం సమధిక్షత కుత్రచిద్విషయే |
తద్వాక్ క్షణమస్తభ్నాత్ గంగాలహారీవ జహ్నుసత్రాంతే || 116 ||

అదసీయేషు సుమేధస్స్వపి సచ్ఛాత్రేషు సందిహనేషు |
బాలోఽపి వేంకటేశో భావాఖ్యానేన సంశయమహర్షీత్ || 117 ||

ఆచార్యోఽచిత్రీయత సహశిష్యోఽముష్య శేముష్యా |
అఘ్రాసీన్మూర్ధానం సాదరమేనం స్వమంకమారోప్య || 118 ||

ఇదమీయం కిల మాతులమాపలాయాసావథాఽదిక్షత్ |
వర్త్యత్యముమాశ్రిత్య శ్రీమద్రామానుజార్యసిద్ధాంతః || 119 ||

నిస్సామాన్యవికాసిన్యదసీయా శేముషీ కృషీష్ట సతాం |
ఇష్టతమం నిగమాగమసారోద్ధారం ప్రహృష్యతి మనో మే || 120 ||

త్వద్భాగినేయమేనం శాస్త్రవిచారాంస్తు భూరి బోధయితుం |
దుష్పరిహరయా జరయా వ్యాప్తత్వాన్నాహమీశిష్యే || 121 ||

అవతంసాభామదదాత్ కర్ణోపాంతం జరా పలితయంతీ |
అళకాంస్తతః కతిపయాన్ మల్లీమాలాతులామనయత్ || 122 ||

ఇత్థముపచ్ఛంద్య జరా సర్వాంగీణాఽధునా జాతా |
గళితం తాదృగ్దైర్యం మత్యాం చ మూర్త్యాం విఘటితా పటుతా || 123 ||

యత్నాత్ స్మృతిమానీతోఽప్యర్థో భూయస్తథా పరిచితోఽపి |
న స్ఫురతి వివక్షాయాం స్ఫురితోఽపి కిలాఽన్యథా భవతి || 124 ||

నిపతితపతత్పతిష్యద్రదనైః విరళీకృతాంతరం వదనం |
అస్ఫుటవర్ణైర్వికలాం పూత్కారమయీం గిరం ప్రకాశయతి || 125 ||

యష్టిం ధృత్వా చరతా యత్ర తు దేశే నిధిత్స్యతే పాదః |
వేపథువినంస్థళత్వాత్ తత్ర మయా శక్యతే న నిక్షేప్తుం || 126 ||

ఆతపశుష్కం బదరీఫలమివ వలినం శరీరమాస్మాకం |
కాంక్షతి బహుశుశ్రూషాం వయసి హ్యస్మిన్ తృతీయస్మిన్ || 127 ||

విశ్లలిథ సంధిబంధామస్వాధీనాఖిలావయవాం ।
అపచీయమానకరణాం వర్షీయస్తామనౌషధాం ధిగ్ధిక్ ॥ 128 ॥

ఉపదిశ తత్త్వం తత్త్వం సత్వోద్రిక్తాయ సాదరమముష్మై ।
ఆచార్యస్య కృపాయామాయతతే శిష్యవైదుషీ యస్మాత్ ॥ 129 ॥

ఇత్కుక్త్వా వరదార్యో బాలం నిఖిలార్థవేదితా భూయాత్ ।
జీవ్యాత్ పురుషాయుషమిత్యనుగృహ్య ప్రేషయామాస ॥ 130 ॥

అథ వర్షే గర్భాష్టమ ఉపనీతం భాగినేయమాత్రేయః ।
ఆరభ్యాధ్యాపయితుం నిగమం రామానుజాచార్యః ॥ 131 ॥

సకృదధ్యాపితమంశం స పరేద్యవ్యప్యపాక్రమత ।
హ్యః కథితోఽవగతోఽంశః పరముపదిశతేతి బాల ఆర్తిధత ॥ 132 ॥

అథ కఠినాన్ ప్రశ్నానప్యత్తరయంతం వచోఽనురోధేన ।
అధ్యాపిపదతిమాత్రం విస్మితచిత్తస్య తస్య నైపుణ్యా ॥ 133 ॥

అమ్నాసీదామ్నాయాన్ అంగన్యధ్యైష్ట తర్కమాచకలత్ ।
నయజాలమార్మికోఽసౌ మీమాంసాం పూర్వికామపిబత్ ॥ 134 ॥

తాపాద్యాన్ స్మృతిమాత్రాత్పాపహరాంశ్చ పంచ సంస్కారాన్ ।
అలభత మాతులనికటాదకలయదఖిలాన్ రహస్యార్థాన్ ॥ 135 ॥

సరళాం గభీరభావాం మంజుళపదజాతగుంభిలామమలాం ।
శ్రీమచ్ఛరరిపుకలితాం తాం కీల శాఖామధిజగేఽసౌ ॥ 136 ॥

విహరణభూమౌ విద్యుల్లసితోరస్కస్య కాలజలదస్య ।
శ్రుతిమకుటీగిరిశిఖరే ప్రననర్త రసస్య సంతృప్తః ॥ 137 ॥

శయ్యారీతిరసజ్ఞః సమ్యగలంకారవృత్తిగుణదోషాన్ |
జానన్ సూక్తిషు చతురః కవితాం స్వయమాగతాముపాయంస్త || 138 ||

సాంఖ్యం యోగం భాస్కరయాదవగురుభట్టబుద్ధసిద్ధాంతం |
జైనం శైవం శాంకరమఖిలమజానీత వేదచూడార్యః || 139 ||

స్మృత్యర్థాన్నిరణైషీత్ సోపపురాణాన్యవేత్పురాణాని |
సాత్త్వికరాజసతామసభేదైర్భిన్నాని సేతిహాసాని || 140 ||

సూక్తిసుధా నిష్కమయన్నాచమ్య ద్రవిడభాషాభిం |
అత్యశయిష్ట కిలాసావంబుధికుక్షింభరిం తమృషివర్యం || 141 ||

సకలాభిః స కలాభిః పరిపూర్ణో వింశతివయస్కః |
ఆనందయదాచార్యం విద్యానిలయం సరితృతిమివేందుః || 142 ||

దోషోదయేన రహితైస్తోషితవిబుధైస్సదాపరిచ్ఛిన్నైః |
అస్య హి కలాకలాపైః మన్యే చంద్రో మలీమసహృదాసీత్ || 143 ||

స్థానే వ్యపదేశార్హః మహదపచారాత్కళంకీతి |
హరిణధృతిర్న నిదానం పూర్ణోఽసౌ యాతి సంక్షయం యస్మాత్ || 144 ||

గురుకులనిలయస్సకలాస్విత్రం విద్యాసు కౌశల్యం |
ఉపలభ్య శోభమానో గురుణా తేనాన్వమన్యత గృహాయ || 145 ||

శుద్ధాన్వవాయజాతాం సౌశీల్యాద్యైశ్చ సద్గుణైర్భాంతీం |
విద్యామివ నిరవద్యాం కన్యాముదవోధ మంగాఖ్యాం || 146 ||

అనసూయాసహితోఽత్రిః బ్రహ్మసుతోఽరుంధతీసమేత ఇవ |
గార్హస్థ్యమన్వతిష్ఠత్ విధివద్గురువర్య ఏష సహజానిః || 147 ||

శ్రీరామానుజసూరిః నైపుణమాలోక్య భాగినేయాయం ।
హృష్ట ఉపాదిక్షదథ ప్రేష్టా గారుత్మతం మంత్రం ॥ 148 ॥

అహీంద్రపురక్షేత్ర కాండః

ప్రీణయితుం విష్ణురథం వేదమయం తస్య మంత్రమావర్త్య ।
శుభకర్మమర్మవేదీ వేదాంతార్యో హ్యహీంద్రపురమాప ॥ 149 ॥

యన్నామ వైభవాత్ స్వాత్ పక్షీంద్రం సన్నిధాపయితుమీష్టే ।
శ్రీమానాద్యః పురుషో యత్రేంద్రే దేవనాయకాభిధయా ॥ 150 ॥

శ్రీదేవనాయకపదాంభోరుహ భక్తాగ్రహారరమణీయం ।
యన్నగరం కిల పరితో గరుడనదీమందమారుతశ్చరతి ॥ 151 ॥

గజరాజాభయదాయీ ప్రశమధనైస్సుగ్రహో ఝటితి ।
ఔషధగిరిమధితిష్ఠతి యత్రాద్భుతకేసరీ ప్రజ్ఞః ॥ 152 ॥

అస్నాసీద్గరుడనదీమేత్యాసావాహ్నికాని నిరమాసీత్ ।
శ్రీదేవనాయకస్య చ పాదాంభోజే అథో అవందిష్ట ॥ 153 ॥

ఔషధగిరిమధిరూఢః ప్రహ్లాదాహ్లాదకారణం దేవం ।
ప్రాణంసీత్ తం దేశం ద్వేధాపి వివిక్తమజ్ఞాసీత్ ॥ 154 ॥

తత్రైవ పర్వతాగ్రే పతగేంద్రం సంతుతోషయిషురేషః ।
రమ్యం స్థలమధితష్టావశ్వత్థానోకహచ్ఛాయే ॥ 155 ॥

ఉదకముపస్పృశ్య గురుః ప్రాణానాయమ్య పక్షిరాజమనాః ।
మాతులదత్తం మంత్రం శనకైరావర్తయామాస ॥ 156 ॥

పక్షానిలసంతోషితసుముఖోరగభూషణః సుపర్ణోఽథ ।
శ్రీరామానుజదర్శనవృద్ధౌ కుతుకీ పురోఽస్య సంన్యధిత ॥ 157 ॥

కార్తస్వరభూమీధరమివ గంభీరాకృతిం సముత్కీర్ణం |
బాలారుణసచ్ఛాయం దయయాఽధికయా పురస్సల ఉదీతం || 158 ||

భుజగస్ఫటాస్థపుటితోత్కుటిలతమభ్రూకుటివిటంకం |
దూరేఽత్యార్తజనావనపరవశభగవన్మనోఽనుకూలజవం || 159 ||

వజ్రాయుధధారాకిణనిర్ధారితపౌరుషం మహోరస్కం |
చందనచర్చితవపుషం ప్రేష్ఠా రుద్రాసుకీర్తిభ్యాం || 160 ||

ధ్వజకలశమత్యముఖ్యైః రేఖాకారైః పదాబ్జగతైః |
సమ్ముద్రితప్రకోషం భుజశిర ఆరోహతా ముకుందేన || 161 ||

అంగదకుండలమాలాకాంచీవలయాత్మనాం ఫణీంద్రాణాం |
భాసురఫణామణిచ్ఛవినీరాజనదర్శనీయతమం || 162 ||

స్కంధస్థితదనుజట్విట్వీతాంబరవాంతతంతుసందోహైః |
సావర్ణ్యాద్దుర్లక్షైర్ద్రాఘిష్ఠతనూరుహం నిగమరూపం || 163 ||

త్రివృతా గాయత్రేణ స్తోమేన చ వామదేవ్యసామ్నా చ |
మస్తకీనం దృఙ్మంతం తథాత్మవంతం శరీరవంతం చ || 164 ||

యజ్ఞాయజ్ఞియపుచ్ఛం యం వక్తి బృహద్రథంతరపతత్రం |
ధిష్ణ్యశఫం యజురాఖ్యం చ్ఛందోఽంగం చ శ్రుతిస్సుపర్ణ ఇతి || 165 ||

విష్ణుపదాదవతీర్ణం విష్ణుపదన్యాసధన్యతమం |
విష్ణురథం తం శ్రీమాన్ కవితార్కికకేసరీ గురురపశ్యత్ || 166 ||

ప్రణిపాతానాతేనే ప్రణిధానం సద్య ఏవ చ నివర్త్య |
వినతానందన వినతానందన పాహీతి చార్తథత భక్త్యా || 167 ||

పరిశుద్ధిం పరభక్తిం సంవీక్ష్య బ్రహ్మవర్చసం చ గురోః |
జ్ఞానానుష్ఠానే అపి పక్షీంద్రో విస్మయమభాక్షీత్ || 168 ||

అధికం ప్రసేదివాంసం పరమపి సులభం పతంగనేతారం |
దర్శం దర్శమవిందత్పరమానందం గురుశ్చ విస్మేరః || 169 ||

శ్రీమద్రామానుజమునిసిద్ధాంతం స్థాపయేతి తార్క్ష్యోఽస్మై |
మంత్రం వాజిముఖస్య ప్రాదాన్మూర్తిం చ పరితోషాత్ || 170 ||

సదయం కటాక్షయిత్వా పతగశ్రేష్ఠః ప్రతిష్ఠమానోఽథ |
వినతం వేంకటనాథం పరిమృశ్యాశ్లిష్య చోడ్డిడ్యే || 171 ||

నిరవద్యాం పరవిద్యాం బాహ్యనుత్సార్య తోషయితుమస్య |
యుధి సీతాజానేరివ తదంగసంగాదవర్ధతోత్సాహః || 172 ||

తస్మిన్నేవోద్దేశే తురగగ్రీవం చ తోషయితుమైచ్ఛత్ |
సౌవర్ణశకలలాంచితమధిగతకనకస్థలం విజహ్యత్కిం || 173 ||

మణిమయహయముఖమూర్తిం పురతో భద్రాసనే ప్రతిష్ఠాప్య |
ఉపచారైః షోడశభిర్భక్త్యా సమపూపుజద్ గురుశ్రేష్ఠః || 174 ||

శ్రీమాన్ ఫలాభిలాషాకలుషితహృదయో ముఖాంబుజోల్లాసం |
అభిలాషుకః స హి విభోర్దధ్యో హయవక్తనామకం ధామ || 175 ||

శుద్ధస్ఫటికాకారః సకలకలాసారశేవధిరనంతః |
అంతర్ధ్వాంతనిబర్హణచణయా చిన్మూద్రయా శ్రితాహ్లాదీ || 176 ||

తృష్యచ్ఛకోరహర్షీ విశదాభిస్సృత్వరీభిరాభాభిః |
పురతస్తపస్యతోఽస్య ప్రాదుర్భూతో హరిస్తురగరూపీ || 177 ||

నాశితదితిసుతమదయా శ్రుతిశతసౌరభ్యసంభృతయా |
ప్రణతశ్రవణానందం దుహానయా హేషయోల్లసితం || 178 ||

తాపత్రయనిర్ధూననసిద్ధౌషధ్యా కటాక్షలేశేన |
దళయంతమాంతరతమః కందళయంతం చ సత్త్వలతాం || 179 ||

శారదపార్వణరాకానాయకధిక్కారికాంతికమనీయం |
విజ్ఞానరాశిముదితం వీక్ష్య వవందే గురుర్విలక్షమనాః || 180 ||

స్వస్మిన్నుదితప్రీతిం గద్గదసంరుధ్యమాననుతిరీతిం |
శ్రుతిసంకటహరఫణితిం వేంకటనాథం హయాస్య ఆశ్వాస్య || 181 ||

అమృతనిధానం కలశాంభోనిధిడిండిరవన్మధురం |
లాలారూపం వదనాంభోరుహమకరందమాదయద్గురుణా || 182 ||

హయముఖతేజోబృంహితవిచిత్రశక్తిర్హి గురుజనాగ్రణ్యః |
అప్రతిబద్ధప్రసరం జ్ఞానం పరిశుద్ధధర్మణో వ్యరుచత్ || 183 ||

అభణీత్ స్వైరం పాణినిసిద్ధాంతానక్వణీచ్ఛ కాణాదే |
అగదీద్ధరిపారమ్యం శ్రియశ్చ విభుతామతిష్ఠిపద్ధి గురుః || 184 ||

సౌపర్ణీం పంచాశతమాగమసారార్థజాలజటిలతమాం |
అనుభవపరివాహమయీం హయాననస్య స్తుతిం చ గురురకరోత్ || 185 ||

ప్రత్యక్షీకురుతే స్మ శ్రీశం తస్యోపవాహ్యామపి యత్ర |
తత్రైవాహీంద్రపురే కంచిత్యాలం గురురవాత్మీత్ || 186 ||

శ్రీదేవనాథపంచాశతమాతేనేఽగ్రణీః కృతజ్ఞానాం |
సుందరమచ్యుతశతకం ప్రాకృతభాషామయం నిరమిమీత || 187 ||

కంతుకగాథాడోలాగాథానవరత్నమాలికాప్రభృతీన్ |
అగ్రధ్వాద్ధంథాన్నవ భాషాం శ్రిత్వా హ్యగస్తీయాం || 188 ||

సద్గణశోభాకారణమహర్నిశం వర్ధమానమకళంకం |
అవకాశాపర్యాప్తేః బ్రహ్మాండపుటీం దిదారయిషుం || 189 ||

త్రయ్యంతార్యగురూత్తమకీర్తిసుధాంశుం న సేహిరే తత్ర |
అష్టాదశమతభంగీరైకైకశ్యేన సంశ్రితా బహవః || 190 ||

వివదంతే స్మ గురూత్తమసన్నిధిమభ్యేత్య పండితంమన్యాః |
న హి శేకుః నిగమాదిప్రమాణశతవర్షిణః పురః స్థాతుం || 191 ||

తృణయితుమద్రిం తృణమపి శైలయితుం యుక్తిభిః సమర్థోఽపి |
న స్వైరం వ్యాహర్షీత్ వేంకటనాథః ప్రమాణశరణః సన్ || 192 ||

ఆశీర్షీనాః సర్పా ఇవ తే సర్వే దమితదర్పాః |
ఆర్యప్రసదనహేతోర్నత్వా నుత్వా చ మందిరాణ్యభజన్ || 193 ||

ఇత్థం విజయీ సన్నపి నాకత్థత శేముషీం స్వకీయాం సః |
అస్తు తదంతఃకరణం హంతాఽహంతాలవోఽపి నాఽస్పృక్షీత్ || 194 ||

ద్రవిడామరసూక్తిమయం పరమతభంగప్రబంధమారచయత్ |
స్తోకజ్ఞానానపి యః ప్రాజ్ఞీకురుతేఽన్యదీయమతభంగే || 195 ||

హృద్యం రఘుపతిగద్యం వ్యధిత చ గోపాలవింశతిం సరళాం |
సుధియః పుళకితవపుషో ఘోషం ఘోషం స్తువంతి యే అనిశం || 196 ||

దుర్వాదినః ప్రలీనా అపి తస్మాత్కౌశికా ఇవార్యమ్ణః |
అభిభవితుం గురువర్యం ప్రాహిణ్యన్ భిత్తికర్మకరమేకం || 197 ||

ప్రబలః కిల పలగండః శ్రీమన్నిగమాంతదేశికముపేత్య |
సర్వేష్వపి తత్రేషు స్వాతంత్ర్యం తే హి ఘుష్యతే సర్వైః || 198 ||

కూపత్రాత్యణి కుట్టిమకర్మణి యది సర్వతంత్రఘటకే మాం |
విజయేథా నిపుణిమ్నా స్థానే స్వాధీనసర్వతంత్ర ఇతి || 199 ||

ద్విస్త్రీశ్చతురితి తస్యోద్ధోషాన్ గురువర్య ఆకర్ణ్య |
గర్వం నిర్వాపయితుం సంకల్పయతి స్మ తస్య దృప్తస్య || 200 ||

త్రయ్యంతైకాగ్రధియః ప్రహిబంధనకర్మపరిచయః కుత్ర |
అథవా సర్వపథీనా ధిషణా నైవ ప్రతీక్షతేఽభ్యాసం || 201 ||

దత్త్వా గురురథ పక్వాః సంమృష్టా ఇష్టకాస్తస్మై |
అయతత నిఘ్నృటవర్తినమంధుం బంధుం సమం మదాంధేన || 202 ||

ఏకం పార్శ్వమబధ్నాత్పలగండః స ప్రయత్నేన |
ఆర్యస్తన్యత్పార్శ్వం నిష్పర్యాలోచనమభాంత్సేత్ || 203 ||

పార్శ్వం యదిష్టకచితం తేన వితేనేఽతితుష్టేన |
దృఢబంధం వృత్తతరం గురుపార్శ్వం భాసతే తదతిశాయి || 204 ||

అధరీకృతనిజపార్శ్వమథ రీతిం కర్మణః స వీక్ష్య గురోః |
కర్మకరో విస్మేరో నిర్మమగురుపాదపంకజే అనమత్ || 205 ||

ఏనస ఏతస్య విభో నాహంకారాదహం కర్తా |
పరబోధనతో రచితం భగవన్ క్షమతాం భవానితి జగాద || 206 ||

కూపః కిల విమలాపః స్పష్టికృతకర్త్యుగళీకః |
ఉత్కర్షితగురునాథః ఫణిపతినగరే విరాజతేఽద్యాపి || 207 ||

దిశి పశ్చిమోత్తరస్యాం యా ఫణినగరస్య భాతి గోపపురీ |
గత్వా తాం గురువర్యో భక్తిభరాద్ధేహళేశమస్తావీత్ || 208 ||

తన్మంగళమాశాస్య స్తోత్రం కృత్వా బుధశ్రవఃపాత్రం |
పునరాసేవితుకామః కరిగిరిపతిమాగమత్కాంచీం || 209 ||

సత్యవ్రత క్షేత్ర కాండః

స్నాత్వాఽనంతసరస్యాం వసనే స్వచ్ఛే వసానోఽథ |
ధృత్వా పుండ్రాణ్యస్తాత్ పంకజనయనం పతంగమండలగం || 210 ||

పద్మాక్షమాలికాభిర్విలసద్వక్షా ఉపేత్య దేవగృహాన్ |
సేవాక్రమేణ నత్వా వరదం సదనం యయౌ సపరివారః || 211 ||

స్వాగతహృష్టాః సాధవ ఆచార్యం పర్యవారయన్ బహవః |
సమతోషయత్ స ఉచితైర్యోగక్షేమానుయోగైస్తాన్ || 212 ||

భర్మ తృణాయాఽపి గురుర్న మన్యమానో యథాభిరుచి |
పితరన్ హితపరతాయాం వ్యతరచ్ఛాస్తాణి శిష్యేభ్యః || 213 ||

నత్వా గురుపదకమలే తస్య దయాసాంద్రదృష్టిపాతేన |
షఙ్గర్శన్యాం నైపుణమపి మందాః సాధ్యవిందంత || 214 ||

పుష్ప్యన్మల్లీపరిమళసహకృతసహకారపల్లవైర్మదులైః |
కోకిలకులాతిథేయీనిపుణః శనకైర్వసంత ఆవిరభూత్ || 215 ||

రతిరమణీయప్రహరణనిశానమాజ్ఞాపయత్కిము వసంతః |
అనలజ్వాలాలీలామలభంత రసాలకిసలాని || 216 ||

పాటీరశైలపవనశ్చలయన్ పుల్లంతి కమలాని |
చారాన్ విస్మృతపూర్వాన్ శనకైః శనకైః పరిచికాయ || 217 ||

చిరవినివృత్తపిపాసా మాకందమరందధారాభిః |
నినదైర్వ్యవృషత మధురైరాంతరమిందిందిరాః ప్రమదం || 218 ||

అనిలచలితాః సముకుళాః కింశుకవృక్షస్య పత్రళాః శాఖాః |
వాగురికాః శుకబుద్ధ్యా దూరాద్బుష్టా ముదం పరామాపుః || 219 ||

యువతిమనోలక్ష్మ్యభిదే మదనాయాశోకశాఖినోఽదిషత |
ప్రత్యగ్రాన్ బాణగణాంతాసాం పాదాహతీః స్మరంత ఇవ || 220 ||

అహసీదివ కుడమలితా కుందలతా వీక్ష్వ కుప్యతో వృక్షాన్ |
లభ్యాపి హంత దిష్ట్యా చరణసరోజాహతిం రసికమాన్యాం || 221 ||

మానవతీమానసతో మానధనం మీనకేతనే హరతి |
భాగార్థివోద్ధీపక ఇందుశ్చ కరప్రసర్పణమకార్షత్ || 222 ||

భిత్త్వా తమోయవనికాం పద్మిన్యగ్రే ప్రసారితకరాగ్రం |
తత్పరిభూతం తారారమణం దృష్ట్వా జహాస కైరవిణీ || 223 ||

నభసా సంచరమాణామళిమాలామధ్వగా అమన్యంత |
మలయాధరళమయీం జ్యాం మరుతా మదనాయ దాతుమానీతాం || 224 ||

ఉపదేష్టరి మధుపేభ్యో మలీమసేభ్యః సపీతికేళిరుచేః |
కామసఖే తత్రాయానామోదం సుమనసశ్చిత్రం || 225 ||

భవతాపితనతజనతాదురితాహృతయే కృతావతారస్య |
ప్రావర్తత వాసంతికమహోత్సవో వరదరాజస్య || 226 ||

శ్రీపతిసేవారసికైరహమహమికయా సమాగతైః సద్భిః |
నానాదేశ్యైః కాంచీనగరీ నిబిరీసతామాప || 227 ||

నగరం వరదదయోదయసంస్కృతిజైః సంమదాశ్రుభిః సుధియాం ।
విరజస్కమితి స్థానే చరణరజోభిస్తథేతి చిత్రమిదం ॥ 228 ॥

ఆనకభేరీధక్యాధ్వానోద్బుద్ధోత్సవారంభైః ।
తుంబురునారదపూర్వైరమర్షైర్గనాజిరే సమాజగ్మే ॥ 229 ॥

స్వం స్వమహంపూర్వికయా సదనం వరదోత్సవారంభే ।
రంభాస్తంభైస్తోరణమాల్యైరపి నాగరా అలంచక్రుః ॥ 230 ॥

చందనసంగాత్కంకణకాంతిచ్ఛరణాచ్ఛ కనకరసశోభైః ।
సలిలైః సలీలమబలా సిక్త్యా రథ్యాం తతాన రంగలతాం ॥ 231 ॥

సామిక్యతాం రంగలతాం పూర్ణేత్యముచద్విసారిహారరుచా ।
తాదృశవృత్త్యనువృత్త్యై కదళీమకరందబిందుభిర్యేతే ॥ 232 ॥

పట్టాంచలాని వసనాన్యవసత కేచిత్పరే దుకూలాని ।
నానాభరణాన్యబిభరురఖిలాః శ్రీవరదరాజసేవాయై ॥ 233 ॥

మానయితుం జామాతరముత్సవకాలే సుతాం చ లాలయితుం ।
ప్రాప్తః కలశాంబుధిరివ కాంచ్యాం లోకో వ్యలోకి సంమిళితః ॥ 234 ॥

అనుగేహమేత్య దాస్యతి చతురోఽర్థాన్నైగమాంతపరిమృగ్యః ।
ఇతి మత్సేవ నిషద్యా హృద్యా అనువీధి తస్తరిరే ॥ 235 ॥

సంనహ్యతోఽథ వణిజో దృష్ట్వాసౌ యోగిబృందనుతకీర్తిః ।
ధ్రువమర్థాన్సకలానపి సమకల్పయదంజలిక్రయాన్ ॥ 236 ॥

దీనావనాయ వరదో భ్రామ్యేత్సర్వాం మహీమితి గజాద్రిః ।
క్షణవిశ్లేషాసహనో గజరాజవ్యాజతో జగామ పురః ॥ 237 ॥

శఠరిపుశాఖాసారాసారైః సరసైః పురస్సరాః శౌరేః |
శిష్టా విప్రా రసిక శ్రవసీ ఆనందయామాసుః || 238 ||

అంబరచరతుంబురుముఖసురగాయకవాద్యమాధురీసుహితాః |
వాదననాటనమపి చ ప్రశశంసుర్వరదవాద్యకారాణాం || 239 ||

నయనానందమతానీత్యాంచ్యాం ద్రాఘీయసీషు రథ్యాసు |
కరిగిరిపతిరధరీకృతమదకలకలభః సలీలయాతేన || 240 ||

సౌందర్యసారనిలయం సకలాలంకారచారుతాహేతుం |
ఆసేవ్య శ్రీమంతం వరదం లోకః ప్రమోదమాపేదే || 241 ||

నలినాసనేన సవనావనసంతుష్టేన కిం శరణ్యాయ |
దత్తౌ హంసావితి తద్వాలవ్యజనే వ్యతర్కయన్సుధియః || 242 ||

అంతరితే సురబృందైర్గగనే సేవార్థమవతీర్ణౌ |
సూర్యాచంద్రమసావివ విశదే ఛత్రే విరాజేతే || 243 ||

భాతి పతంగారూఢో విధురధిధరణీతి వాచమాకర్ణ్య |
సౌధగతానాం సుదృశాం కుతుకాదవతేరతుస్తౌ కిం || 244 ||

వినతాసుతగళభూషా ధవళా విభుషాదసంగినీ మాలా |
శ్రీతజనదురితం త్వరితం హర్తుం గంగా పునశ్చ సృష్టేవ || 245 ||

కేవలలీలాలోలైర్బాలైరజ్ఞాతవరదమాహాత్మ్యైః |
వరదం సేవితుమలసౌ పితరౌ సదనాదకృష్యేతాం || 246 ||

యం కంచిత్రనుతరమపి రక్షోపాయం ప్రతీక్షమాణేన |
పుత్రత్వం సార్థయితుం తేషాం వరదేన సమకల్పి || 247 ||

ఉన్మస్తకసేవారసవిస్మృతవిషయాంతరా లోకాః |
జహసుర్ధధ్వనురాటుస్తుష్టువురాశిశ్లిషుర్జగుర్నన్యతుః || 248 ||

చందనరూషితవపుషః సర్వే మల్లీసరస్ఫురత్కైశ్యాః |
ఉత్సవసమయే తస్మిన్నైకోఽప్యానందతుందిలో నాసీత్ || 249 ||

వృద్ధస్య మూర్ధ్ని పలితే భ్రమరైర్మల్లీభ్రమేణ పరిపేతే |
మత్స్యా కైశ్యం మాలాం బంధుం తత్ర ప్రచక్రమే కశ్చిత్ || 250 ||

వైదేశికసాధుజనానుత్సవసేవార్థమంచతః కాంచీం |
మృష్టాన్నపానదానైరుపచేరుః ప్రీతితస్తదా బహవః || 251 ||

ధిషణాధిక్యతధిషణైః శిష్యైః సాకం మహోత్సవే తస్మిన్ |
శ్రీమానన్వవ్రాజీత్యవితార్కికకేసరీ వరదం || 252 ||

కరుణాదిమగుణమణిగణవివరణనిపుణాశ్చిరంతనీః ఫణితీః |
శ్రావంశ్రావం పురతస్తాసాం లక్ష్మం చ వీక్ష్వ న తతర్ప || 253 ||

పద్మాసఖపదపంకజలీనమనా నాన్యదబుధదయం |
రోమాంచితమూర్తిరథో అపణిష్ట సగద్గదం సాశ్రుః || 254 ||

భక్త్యా వరదం స్తుత్వా తత్యేవార్థే సమాగతైర్బహుభిః |
సమగత పండితషండైః సారాసారార్థనిర్ణయే శౌండైః || 255 ||

పురుషోత్తమతాం శౌరేః కల్యాణగుణైకతానత్వం |
నిరధారయత్ప్రపత్తత్రాత్యత్వం చ ప్రమాణపుంజేన || 256 ||

అతిమధురోదారార్థప్రతిపాదయిత్ప్రబంధరూపేణ |
అంతరమానానందః ప్రసరీసరితుం ప్రచక్రమే హి గురోః || 257 ||

శ్రీవరదరాజపంచాశతమాతానీతృథా ద్రమిడసూక్త్యా |
శ్రీచిహ్నమాలికాద్యం బధ్నాతి స్మ ప్రబంధషట్కమసౌ || 258 ||

ఆచష్టాష్టభుజాష్టకవేగాస్తోత్రే చ వేంకటేశగురుః |
దీపప్రకాశపరమార్థస్తుతికామాసికాష్టకాని తథా || 259 ||

పిండికృతసారార్థం ఖండితపరవాదిచండవేతండం |
కవితార్కికకేసరిణం సంతోషాత్సంత ఐడిషత || 260 ||

శ్రీశస్యోత్సవవిరతౌ స్వాన్వాన్వందేశానయుః సర్వే |
దశసు దిశాస్వప్యశుభద్విశదతమం వేంకటేశయశః || 261 ||

కాంచ్యాం కదాచిదభవద్బాధా శీతజ్వరేణ సాధూనాం |
పద్యాష్టకేన తస్యాః శాంత్యై తుష్టావ చక్రమథ శౌరేః || 262 ||

అఖిలప్రహరణవిషయం చక్రేఽసౌ షోడశాయుధస్తోత్రం |
నానాక్షేత్రనివాసి శ్రీపతిసంసేవనాన్ననంద తతః || 263 ||

ఆదివరాహ క్షేత్ర కాండః

వృషగిరిశిఖరవిహారం వేంకటనేతారమాదరేణ గురుః |
కలయన్నంతఃకరణే ప్రాస్థిత తత్సేవనాయ సహశిష్యః || 264 ||

మార్గే ఘటికాద్రిపతిం నరహర్యక్షం సమీక్ష్య తద్విషయాం |
ఘటికాస్తుతినామామపి భక్త్యా చక్రే స్తుతిం కాంచిత || 265 ||

గత్వా హనుమన్నగరం నత్వా భక్తోచితం యయౌ త్వరితః |
వేంకటనాయకచరణౌ సేవిష్యేఽహం కదా కదేతి వదన్ || 266 ||

స్వర్ణముఖీమథ గత్వా స్నాత్వా పద్మాసనాం చ సేవిత్వా |
గోవిందరాజసేవాం విదధేఽసౌ భక్తిభరనమః || 267 ||

శరరిపుతీర్థే స్నాత్వా తత్పదపద్మే చ వందిత్వా |
ఉపగిరమచరత్తారం జంగమఘంటా హరేర్గుణాన్యణతీ || 268 ||

అథ ఫణిపతిధరణీధర ఆర్యస్యాసీత్యమేణ దృగ్విషయః |
ఆకీర్ణ ఏణశిశుభిర్వాప్యీస్తున్యం విహృత్య చూషద్భిః || 269 ||

పూయమయకాయసాహాయకతోఽపి బ్రహ్మభూయమీప్సంతః |
యత్ర మహాంతో యమినో విషసమవిషయాస్తుపస్యంతి || 270 ||

కాషాయతయాభూయత హరిణఖురోద్ధూతధాతుధూళీభిః |
బ్రహ్మధ్యానపరాణాం దేహానభిమానినాం యమినాం || 271 ||

ఫణమణిరుచిరా ఉరగాః స్వైరవిహారం శిరస్సు రచయంతః |
తపసా శిరస ఉదిత్వరరోచిశ్శబలా జటా ఇవ విభాంతి || 272 ||

అచ్ఛతరా యత్ర ఝరీ తాపహరా రాజతే శిశిరా |
సత్త్వమయీ మూర్తిమతీ ప్రణతాన్వేషణపరా ప్రభుదయేవ || 273 ||

తరవో మరుదుద్ధూతాః కుసుమోత్కరరూపమశ్రు వికిరంతః |
భవభయహరవృషధరణీధరతటజనిలాభతో నటంతీవ || 274 ||

సానుని తస్య నిషణ్ణం సజలం జలదం తటిత్వంతం |
దూరాద్ధృష్ట్వా వేంకటగురురాట్ భక్త్యా ప్రణంతుమారభత || 275 ||

చపలా కిల న హి కమలా జలదోఽయం నైవ జలజాక్షః |
సాహస్రాక్షశ్చాపాశ్చిత్రా వైకక్ష్యమాలికా నైషా || 276 ||

స్ఫురతీంద్రగోపనికరో నేదం సౌదర్శనప్రభాపటలం |
బిసకంతుపకంఠచరీ న పాంచజన్యో రమాసహాయస్య || 277 ||

స్ఫూర్జధురేష న తస్యారావస్సురవైరిసర్వగర్వహారః |
గైరికమభ్రకమభ్రే సాంనిధ్యాద్భాతి నాంబరం శౌరేః || 278 ||

కరుణాశిశిరమిరంమదమదహరరుచిసారసాసనారసికం |
ప్రణమనవిషయః పరమం బ్రహ్మ విరారాష్టి శిఖరే హి || 279 ||

తద్గిరిరారోఢవ్యో ద్రక్ష్యామః పుండరీకాక్షం |
ఇత్థం సాంజలిబంధం గురవే శిష్యా నివేదయామాసుః || 280 ||

పరిణతభక్తీర్భగవత్సాదృశ్యాలోకబద్ధతృష్ణస్య |
ఆసీదభ్రాపగమానంతరమేవ ప్రతిష్ఠాసా || 281 ||

దృష్ట్వా వేంకటనాథో నవవారిధరం కరీరశిఖరచరం |
నూతనతృణరుచికవచితగోవర్ధనధారిణం దధ్యౌ || 282 ||

అచలగుహాం ప్రవిశంతం కంచన మృగరాజమాలోక్య |
పురుషోత్తమమస్మార్తీన్నిశ్చలనిష్ఠాపరాంతరంగవిశం || 283 ||

కంచన గజం జరంతం దృష్ట్వా ఘృల్లాతసీమూలే |
గజరాజత్రాణరతం కమలారమణం స్మరన్నభూత్స్తిమితః || 284 ||

ప్రచలకురంగాపాంగోత్తంగతరంగానుషంగవతీం |
ఆనీలాం వనరాజిం యమునాం మేనే మహానుభావోఽయం || 285 ||

కూజతీచకరణన శ్రవణక్షణదత్తవీక్షణోఽద్రాక్షీత్ |
బర్హిణమౌలిం కంచన తరుణతమాలం ప్రపుల్లలోధమపి || 286 ||

అలులోకత్కిల వత్సానాలిహతీర్మాంసలా వన్యాః |
తామాలమాలవాలం పరితో ధేనూశ్చ కుండోఘ్నిః || 287 ||

బర్హవతంసం బాలం నిలయం లావణ్యలీలాయాః |
మురళీగానవిలోలం కువలయనీలం కిమాకలయత్ || 288 ||

ఆధ్యాసీదతిధీరం కర్పూరధరాధరాకారం |
సీరధరం కిం రామం మదిరాహారం సహోదరం తస్య || 289 ||

తపనతనయావనాంతే విహరంతీనాం ముకుందధేనూనాం |
ఉత్పచ్చయమానానాం ముదితానాం వాస్మరద్భుపలప్రస్వాం || 290 ||

అర్జునసారథిభావద్రౌపద్యవనాదికం చ కంసారేః |
వృత్తం ప్రత్యాసత్త్యా ప్రాజ్ఞో గురురస్మరత్కిమఖిలమపి || 291 ||

కాయశిరోగ్రీవం సమమామీలితలోచనః క్షణం దధే |
పులకాంకితకాయోఽథ ప్రస్వినోఽసావకంపిష్ట || 292 ||

అస్త్రమసిస్త్రవదనఘో ధర్మం మా జ్ఞాసిషుర్యథా తరవః |
వ్యలురదమూర్చదబుధ్యత తారం మధురం చ తం స్తవీతి స్మ || 293 ||

బాలముకుంద యశోదానందన దీనావన దయాళో |
సుందరితనందమందిర దారితదైతేయబృంద పాహీతి || 294 ||

తుంగతరశృంగనిపతత్ ఝరలగ్నార్గం సమీక్ష్య సాలతరుం |
గంగాపూరాకలితం చరణం త్రైవిక్రమం దధ్యౌ || 295 ||

ద్రుయుగాలంబాం గగనే తితరీషంతీం ప్రపాతమాలోక్య |
మర్కటమాలాం దధ్యావభ్ణావాబద్ధసేతుకం రామం || 296 ||

పుత్రైః సహితాం సారఘకుంభధరాం వీక్ష్య సుందరీం శబరీం |
అమృతధరం వృతమమరైర్దేవం సస్మార మోహినీరూపం || 297 ||

ఇంధనహరగైరికనరధారితపరశుం త్వచిష్టమథ భూర్జం ।
రామమివ రాజవర్చససంపృక్తబ్రహ్మవర్చసమపశ్యత్ ॥ 298 ॥

సవిధే ధాతుమయీషు స్థలీషు వారీణి రక్తాని ।
అద్రథయన్నివ భూర్జద్రుమస్య జమదగ్నిపుత్రత్వం ॥ 299 ॥

అనిమేషం గిరిశోభాం లోకయమానాన్విచిత్రయానగతాన్ ।
ఆధ్యాన్ దృష్ట్వా శ్రీనిధిభక్తాన్వైమానికాన్మేనే ॥ 300 ॥

లోకంలోకం లోకం సకలం తులయన్విచిత్రలీలేన ।
హరిణా కథమపి ధీరః శిఖరం స గిరేశ్చిరాత్సమారోహత్ ॥ 301 ॥

సానందం వేదాంతాచార్యో గిరిమిత్రమధిరుహ్య ।
సాక్షాదకృత విమానం శ్రీమానానందనిలయాఖ్యం ॥ 302 ॥

శిష్యైః సాకం తర్వాదభికమలానాథమందిరం గత్వా ।
శశ్వదసౌ భక్తిభరాదష్టభిరంగైశ్చ నన్నమీతి స్మ ॥ 303 ॥

శ్రీశం స్తువాన ఉచ్చైరాలయమపి స ప్రదక్షిణీకృత్య ।
మజ్జజ్జనవృజినఘ్నీమగమదసౌ స్వామిపుష్కరిణీం ॥ 304 ॥

తత్రానుష్ఠితకర్మా సతతం సంవర్ణమానశుభధర్మా ।
తృణవద్ధిక్యతభర్మా సంచింతితసర్వజనశర్మా ॥ 305 ॥

అంతః సంతతసుస్థితకమలాకాంతోఽతితేజస్వీ ।
స్వాలోకాస్తతమస్మో వేంకటనాథో రరాజ సూర్య ఇవ ॥ 306 ॥

శ్రీమద్యజ్ఞవరాహం శ్రీమానథ సంప్రణమ్య హృష్టమనాః ।
శ్రీపతిసేవాక్రమవిచ్ఛ్వాసాగారమాగచ్ఛత్ ॥ 307 ॥

ద్వారే కృతప్రణామో బలిపీఠాంతే చ వేంకటేశగురుః |
ప్రావిశదాలయమమలో భక్త్యా యన్ దక్షిణేన బలిపీఠం || 308 ||

చందనశాలావాహన శాలాసంభారశాలికాప్రభృతీః |
శ్రీశవిభూతీః పశ్యన్ నీళాదేవీం ననామ తత్రాథ || 309 ||

అంతర్గత్వా గురురథ పాకాగారాధివాసినీం లక్ష్మీం |
అఖిలోజ్జీవనహేతుం త్రిజగజ్జననీమసేవిష్ట || 310 ||

ఆనమ్య విమానమసావథ గత్వాభ్యంతరాస్థానీం |
విఘ్నోఘ్నుమవందత మాన్యం వైకుంఠసేనాన్యం || 311 ||

సూక్తిసుధాసంక్షాలితకలుషా సంతోషితా చతుర్వేదీ |
శుద్ధోపవీతకపటాద్యం పరిరేభేఽతివాత్సల్యాత్ || 312 ||

శిష్యజనమానసతమః కర్దమమతిదుర్దమం విశోషయితుం |
ఉదితో హంసోఽసావీతి యత్యాషాయం బ్రవీతి సంధ్యాభం || 313 ||

భవశోషణనిస్తంద్రం కరుణాసాంద్రం యతీంద్రం తం |
సాష్టాంగప్రణిపాతైరార్యః సంతోషయామాస || 314 ||

వినతాతనయం పురతః పరిచితపూర్వం ప్రపద్య గురుః |
జయవిజయౌ నత్వాంతః ప్రావిక్షతావనుజ్ఞాప్య || 315 ||

శ్రుతిశతకథితా పురుషోత్తమతా యస్మిన్కృతార్థతాం యాతా |
కాకత్రాతరి కరుణోదన్వతి తస్పిన్నమజ్జయచ్ఛేతః || 316 ||

కమలానాయకపదయోః సాదరమారాధ్యమానయోరమరైః |
కమలోదరసోదరయోర్గురుమన ఐందిందిరాయిష్ట || 317 ||

లావణ్యామృతపూర్ణే నాభీపద్మాకరే వ్యహరత్ |
వనమాలాఘముఘుమితే వక్షసి పద్మాలయే విశశ్రామ || 318 ||

శ్రీసాలగ్రామశిలామాలాం సాజాత్యశంకయాఽన్వసరత్ |
అధరీకృతవిధుబింబం బింబాధరమాననమజిఘ్రత్ || 319 ||

అఖిలపుమర్థావాప్త్యై భజతో విశ్వస్య విశ్వస్య |
ఈప్సితకల్పకల్పకవిటపాకారానశిశ్రియద్భాపలాన్ || 320 ||

సురరాజకీర్తిలతికోపఘ్నో లక్ష్మీనివాసభూపరిఘః |
సంసారతాపహారకరుచిరనమేరుః కిలాయమితి || 321 ||

అనుభూతిపారవశ్యాత్సంచరమాణో భుజపథేన |
జానుని చేతోభృంగో మణిమయముకురాకృతావవరురోహ || 322 ||

అతిమారం సుకుమారం దామోదరవిగ్రహం రమారామం |
శుభచర్యో గురువర్యః సాశ్చర్యం శశ్వదిత్యమన్వభవత్ || 323 ||

గురురనవరతం శౌరేరాకారధ్యానసుకరతాహేతోః |
విస్తృతకటాక్షరూపైః కువలయమాల్యైస్తమంతరాబధ్నాత్ || 324 ||

అనుపమకృపయా శ్రీశః ప్రసీదతీహ ప్రపన్నేషు |
ఇత్థం స్మారం స్మారం వ్యసేష్ట గురుస్తదీయయా దయయా || 325 ||

తస్యాధికృత్య కరుణాం సత్స్వపి భూయస్సు సుగుణేషు |
భవబంధమోచనచణం ప్రబబంధ గురుర్దయాశతకం || 326 ||

ముక్తిప్రదో ముకుందః సర్వజ్ఞత్వాదిగుణపూర్ణః |
మోక్షవిరోధినిరాసీ సర్వార్థప్రాపకః శ్రయతాం || 327 ||

ప్రాప్యోఽకించనజనతాతరణోపాయః ప్రపత్తిరేకైవ |
వ్యాధసఖః సౌశీల్యాత్పరమో దశమూర్తికో జగదపాసీత్ || 328 ||

దత్త్వా ముక్తానుభవం నిర్ధూతపునర్భవం ప్రభుర్మహ్యం |
పాస్యతి మామితి చాఖ్యత్ దశభిర్దశకైరమూనర్థాన్ || 329 ||

ద్వయవివరణరూపం తచ్ఛరీపుగాథావదుత్తమం సారం |
శతకం శ్రుత్వా శ్రీశోఽకలయత్సకలం శ్రమం సఫలం || 330 ||

భవతాద్భవభయభర్తృనదక్షో వేదాంతదేశికస్త్వమితి |
దాపితతులసీతీర్థో హరిరాదరతోఽన్వజాగ్రహీదార్యం || 331 ||

శిరసా శ్రీనిధిచరణౌ నత్వా తస్యానుమత్యాఽథ |
మోముద్యమానహృదయః ప్రాయాదుపకారికామార్యః || 332 ||

కంచితకాలం తత్ర స్థిత్యా శ్రీవాసమాసేవ్య |
శిష్టైర్జుష్టస్తేషామతనీదిష్టార్థపాఠనైస్తుష్టిం || 333 ||

ముక్తిదేశ యాత్రా కాండః

జిగమిషురుత్తరదేశం మంగళమాశాస్య వేంకటేశస్య |
సహ శిష్యైః ప్రాతిష్ఠత సతతం తత్పాదపంకజధ్యాయా || 334 ||

ఛాత్రశోత్రే చిత్రైః శ్రీశచరిత్రైః పవిత్రయన్నార్యః |
హరిసదనం కించిదగాత్స తుంగభద్రానదీతీరే || 335 ||

యస్తు గురుబాలమిత్రం విద్యారణ్యో హ్యగణ్యనైపుణ్యః |
సంన్యస్య తీర్థయాత్రోద్దేశాదవిశత్తముద్దేశం || 336 ||

ఉభయోర్విబుధోత్తమయోర్మాధవవేదాంతదేశికయోః |
యాదృచ్ఛికావలోకాదాలాపాహ్లాదమనుభవతోః || 337 ||

చారముఖాదుభయోరపి నిరుపమమహిమానమాకర్ణ్య |
తత్పరిసరమభ్యసరద్భూపః కిల భుక్యరాయాఖ్యః || 338 ||

ఆవేద్య స్వాత్మానం భూపాలః ప్రార్థయాంచక్రే |
వివశా భూతావేశాచ్చికిత్సనీయా మమాత్మజాద్యేతి || 339 ||

సునిపుణమపి ధిక్కరణం కుర్వాణం కర్మణోఽస్య వైతృష్ణ్యాత్ |
ఆర్యం వీక్ష్యాన్వక్షం యతిరపి యతతే స్మ విత్రపస్తత్ర || 340 ||

వైచిత్త్యమాత్మజాయా నృపతేర్యదతిత్యజదుక్త్యా |
తస్మాత్ప్రత్యా తేన ప్రతాం ప్రాప్తో హ్యమాత్యతాం తత్ర || 341 ||

తదను గురుర్ద్వారవతీముత్తరమధురాం చ నైమిశారణ్యం |
గోవర్ధనబృందావనపుష్కరసాకేతముఖ్యాని || 342 ||

ఆటాటిష్ట సలీలం దివ్యక్షేత్రాణి సంహృష్టః |
కాలవిశేషే స్ఫురితా లీలాః కమలేశితుః కలయన్ || 343 ||

త్రిదశాలయేన సదృశీం విభవవిశేషైః ప్రవిశ్య తాం కాశీం |
అకృత గురుర్గంగాయామవగాహం సచితతాపభంగాయాం || 344 ||

అత్ర హి పతిః పశూనామంతిమకాలే ముమూర్షుణాం |
శ్రీరామనామ రుచిరం కృపయా హ్యపదిశ్య తారయతి || 345 ||

ఇత్థం ప్రశస్య కాశీం సారాసారాంశవేదినామగ్ర్యః |
సింహాద్రిశ్రీకూర్మాహోబిలపురుషోత్తమాన్యగమత్ || 346 ||

పౌరాణికేషు దివ్యక్షేత్రేష్విత్థం గురుర్యాత్రాం |
విరచయ్య భూయ ఏవ శ్రీవాసావాసమాసీదత్ || 347 ||

వీక్షారణ్యక్షేత్రే సాక్షాచ్ఛక్రే సరోజదళనేత్రం |
అఖిలమనోరథపూరకర్మాయః శ్రీవీరరాఘవం దేవం || 348 ||

భూతపురీమథ గత్వా బహుభిర్విబుధైర్విరాజంతీం |
గురురాదరతో యతివరచరణసరోజే అవావందీత్ || 349 ||

ఇతి వివిధదివ్యదేశేష్వార్యో యాత్రాం విధాయ ముదా |
పునరపి కాంచీమాంచీత్ప్రత్యుద్యాతః ప్రహృష్టశిష్టగణైః || 350 ||

సుచిరం ద్విరదాద్రిపతేర్విరహాద్గురురున్మనాయితస్త్వరయా |
తస్యాగారం గత్వా ప్రణతీర్భక్త్యాఽచరీకారీత్ || 351 ||

కాంచీతులాముపైతుం కాశీముఖ్యా న హీశతే దేశాః |
ఇత్థం విమృశ్య శశ్వచ్ఛత్యర్థానధ్యజీగపచ్ఛిష్యాన్ || 352 ||

కీర్తిముపశ్రుత్య గురోరాగత్యైనం కుదృష్టిసంన్యాసీ |
బహుధా హి వివదమానః ఖండితపక్షః పరాజయం ప్రాప || 353 ||

మాయావిత్కర్మందీ పరిభవసంతప్తమానసో నితరాం |
క్షుద్రం కించిత్కర్తుం క్వాపి సరస్యామపాదుదకం || 354 ||

అపతద్యతిపరిపీతం తోయం తుందే గురోర్హంత |
దంభం గురుర్విదిత్వా స్తంభం భవనస్య కంచనాభైత్యీత్ || 355 ||

సరసి తు యతిరాగ్రహతః పరిపీయాపరిమితం వారి |
దారితముదరమరాతేరితి విస్రభో నిరీక్షితుముపాగాత్ || 356 ||

కాలక్షేపాగారస్థూణావివరాదుదిత్వరీం ధారాం |
అశ్రాంతం వేదాంతం తం చాంతేవాసినాముపదిశంతం || 357 ||

వీక్ష్యాతీవ విలక్షో మందాక్షభరావనమృశిరాః |

ప్రక్షీణసర్వగర్వో వేదాంతగురుం క్షమాపయామాస || 358 ||

మిత్రం కృతోఽఛవృత్తిం శ్రుతోఽపచిక్రీర్షయా కదాచిదథ |

విద్యారణ్యో దూతం ప్రజిఘాయాచార్యమేత్య స ప్రోచే || 359 ||

భగవన్నభ్యేత్య భవాన్భూపాలం చేన్నిభాలయతే |

విత్రం దిదాపయిషతే విద్యారణ్యో హి తత్ర భవత ఇతి || 360 ||

వాచా నారాచాయితమాచార్యస్యాముయా యదా శ్రవసోః |

వైరాగ్యపంచకేన ప్రత్యుత్తరయాంబభూవ తదా || 361 ||

జైదరమనలం బాధితుమనలం కిం వా సిలం నృణాం |

ప్రసృతేః పూరకమపి కిం న ధారకం సారసం వారి || 362 ||

పథి చ పటచ్ఛరకచ్ఛరమయత్రమలమల్లకం భవతి |

అహహ ముధా విబుధా అపి కుక్షినిమిత్రం భజంతి భూపాలాన్ || 363 ||

క్షోణీకోణశతాంశావనతో గర్వంతి యే క్షుద్రాః |

మన్యామహే న ధన్యాంస్తేషాం చాటూక్తివిరచనయా || 364 ||

దేవం సేవితుమేవాభీక్షం నిశ్చినుమహే కృపాపూర్ణం |

ధానాముష్టిముచే యః కుచేలమునయే దదౌ విత్తం || 365 ||

ఆతనుపతనం త్వవనీపతిసేవాతః సమర్జితం యత్తు |

ఉదరధనంజయశమనం ధనమేతద్ధంధ్రణం భవతి || 366 ||

యత్తు ధనంజయవర్ధనముదూఢగోవర్ధనం చ ధనం |

ఆరాధనం సుమనసాం తత్కిల సర్వార్థసాధనమబాధం || 367 ||

అసకౌ దురీశ్వరద్వార్విత్వత్తికాయాం దురాసికాయై మే |
అంజలిరస్తు యదాస్తే ధనమనపాయం ధనంజయసహాయః || 368 ||

జఠరానలో జ్వలతు నో బడబానలడంబరనిరాసీ |
యాచామహే మధుముచా తృణమపి వాచా న భూపాలాన్ || 369 ||

నార్జితమస్మత్ప్రతా మయాపి కించిన్న సమపాది |
అస్తి ధనం పైతామహమస్మాకం హస్తిశైలాగ్రే || 370 ||

ఏతాదృశార్థగర్భం ప్రౌఢం వైరాగ్యపంచకం శ్రుత్వా |
విద్యారణ్యో గుణ్యం గుర్వగ్రణ్యం స బహు మేనే || 371 ||

శ్రీరంగ క్షేత్ర కాండః

శ్రీరంగదివ్యనగరిం శిష్యైర్బహుభిః సహభ్యేత్య |
పురతో విదుషామఘుషత్సావష్టంభం బుధః కశ్చిత్ || 372 ||

శ్రుత్యంతచింతనచణా మామిహ వాదేన విజయధ్వం |
నో చేత్తిర్థాద్వైర్హరిభవనే సంమాననాం జహీతేతి || 373 ||

వాణీం కర్ణకఠోరామాకర్ణ్య యయుర్హి వైవర్ణ్యం |
ప్రతిబుద్ధా నిరణైషుస్తూర్ణం వేదాంతదేశికానయనం || 374 ||

యామునమునినిర్యాణావసరే యతిరాజ ఏత్య కాంచీతః |
అత్ర కిల నిర్వివాదం రాధ్ధాంతమవీవృధత్స్వీయం || 375 ||

తస్యైవైష వివర్తః శ్రీమాన్వేదాంతదేశికో నియతం |
సత్స్వరమానేతవ్యః కః ప్రతివక్తాస్య సర్వతంత్రేషు || 376 ||

ఇతి నిశ్చిత్య తతస్థి పత్రీం కాంచిచ్చ లేఖిత్యా |
ఆర్యాయ ప్రాహిణ్యన్న చ తామాదాయ వాచయామాస || 377 ||

స్వస్త్వస్తు రంగనాయకసేనేశో వేంకటేశమాదిశతి |
భవతా జయ్యః కశ్చన వాదీ కలహాయతేఽత్ర దర్పణ || 378 ||

ఇహ తమరిం జయ రంజయ రామానుజదర్శనాలంబాన్ |
త్వామాలులోకయిషతో లీలైషా రంగనేతురితి || 379 ||

శిరసాభివంద్య శాసనమార్యః సహ బృందశశ్విష్యైః |
రంగపతిమంతరంగే దధదాతేనే ప్రయాణమభిరంగం || 380 ||

యత్ర మహాంతో యమినో వేదాంతద్వంద్వనిష్ఠాతాః |
సంతతహరిపదచింతనవివశా అంతర్ముఖా విరాజంతి || 381 ||

పుణ్యా కవేరకన్యా భువనోదన్యావినాశినీ ధన్యా |
ప్రవహతి పరితో రంగం దధతీ కుసుమాని వీచీషు || 382 ||

తీరరుహా అగమాః కిల కుసుమం శ్రీరంగరాజపూజాయై |
ధ్రువమర్పయంతి భక్త్యా కావేర్యాం రంగగామిన్యాం || 383 ||

తీరరుహద్రుమపుష్పత్పుష్పాల్లీనిర్గళన్మధూల్లీభిః |
మధురతరా కావేరీ వితరతి నో కస్య వా మోదం || 384 ||

స్పృహయన్ దక్షిణమరుతే నాదేయార్విప్రుషో హరతే |
నిద్రాతి శేషతల్పే శ్రితకల్పద్దుర్వరిర్యత్ర || 385 ||

శీతతమాయాం నద్యాం స్నాతా నిర్ఘాతదుష్కృతాః సంతః |
రంగపతిభజనతృప్తాః సతతం యత్ర ప్రమోదంతే || 386 ||

జిజ్ఞపయిషవో దేవాన్మావేర్యాపం సుధావధీరీతి |
ఫలకలశీధృతసలీలా యత్రాక్రామంతి నారీకేళాః ఖం || 387 ||

ప్రతనం భవతామమృతం కలశధృతం కుత్రచిద్ధూఢం ।
కావేరీయం నవ్యం భువనం భువనం పునానమాభాతి ॥ 388 ॥

కాదాచిత్కం శత్రుం జేతుం శక్తిం సుధా దత్తే ।
నిత్యా అపి షడ్విపవో నిర్ఘాయంతేఽంబునాఽనేన ॥ 389 ॥

ఆయాసైరమరత్వం ప్రాప్తవతామేవ సా సులభా ।
రంగోపజీవిలభ్యం దత్తేఽంభో నిత్యసూరిసామ్రాజ్యం ॥ 390 ॥

త్యజత సుధాం కావేర్యా వార్యాహారతాథ లప్స్యధ్వే ।
రూఢాం కమలాభర్తరి భక్తిం బుద్ధిం చ శుద్ధతమాం ॥ 391 ॥

ఇత్యాద్యాం తారతమీమమృతద్వితయస్య వర్ణయంతీవ ।
నారికేళతరూణామగ్రే శుకశారికా మధురం ॥ 392 ॥

దేవానుపేక్షమాణాన్సలిలం సవిధే శిరోధృతం తరవః ।
క్రోధాధూనితశీర్షా ధ్వాంక్షాణాం ధ్వాంక్షణైః శపంతీవ ॥ 393 ॥

పర్ణాంతరాళపతితాః పుష్పవదాభా విభాంతి రథ్యాసు ।
విధినేవ రంగవల్ల్యో రచితా రంగేశితరి భక్త్యా ॥ 394 ॥

ఆవర్తశోభనాంగీ పయస్వినీ గోపరంపరా యత్ర ।
శరవణచరీ విరాజతి తీరారూఢేవ కావేరీ ॥ 395 ॥

శ్రీరంగనాయికాయాః కటాక్షపాతేన పుష్టధనాః ।
సంహృష్టా యత్ర నరా ఉద్యానపరంపరాసు విహరంతి ॥ 396 ॥

మోక్షోపదేశదేశిక శమధనజనసంశ్రితా అనిశం ।
విశదా ఆశ్రమదేశాః సంసారశ్రాంతిశాంతిదా ఇవ ॥ 397 ॥

చంద్రాభిఖ్యోల్లసితా సహపున్నాగా చ యత్ర పుష్కరిణీ ।
పరిశుద్ధా క్షేత్రస్యావిక్రియనిర్వైరతే చ సూచయతి ॥ 398 ॥

వృత్తాకారా తీరగరాఘవకవచచ్ఛవిచ్ఛురితా |
పుంనాగపుష్పకీర్ణా సాక్షాన్నక్షత్రనాథమూర్తిరివ || 399 ||

తుంగతరంగగోపురమధ్యగసరణీషు సంచరంతీభిః |
అమరీభిః సహ సరసాలాపో యత్సౌధవాసినాం సులభః || 400 ||

సంగీతద్రుతగోపురకృష్టాస్త్రిదశీః కవేరకన్యాఽభిం |
అనయన్మథనే పునరపి నిస్సరణాదస్పరస్త్యమాపుస్తాః || 401 ||

చిత్రం చరిత్రమేతత్ ద్వితాః కిల తత్ర తత్ర పరిశిష్టాః |
అభ్రంకషా హి దృషదః కథయంతి వివేచనాచతురాన్ || 402 ||

ప్రాకారరాజిరుచిరామారాదార్యో నిరీక్ష్య తాం నగరీం |
అవసన్యామునముఖ్యా అత్రేత్యనమత్సబహుమానం || 403 ||

స్నాత్వాసౌ కావేర్యాం ప్రసరంత్యాముత్తరేణ తాం నగరీం |
పుండ్రాణి ధారయిత్వా దేవం భక్తోత్తమమభక్త || 404 ||

సవిధప్రాప్తం తముపశ్రుత్య శ్రుత్యంతదేశికం సంతః |
అఖిలైర్భిరుదైః సహితాః ప్రత్యుదగచ్ఛన్ప్రహర్షేణ || 405 ||

విద్యాబృందనిషద్యాం మతివైశద్యాప్తకీర్తిమభివాద్య |
వినివేద్యోదంతం తే హృద్యగుణం దేశికేంద్రమానిన్యః || 406 ||

తీర్త్వార్యః కావేరీం నత్వా తత ఆదికేశవం తత్ర |
శ్రీదామోదరగోపురపరిసరభూభాగమభ్యసరత్ || 407 ||

సేవానమత్రిదశాధీశ్వరకోటీరకోటిఘటితానాం |
రత్నానామాభాభిః పునరుక్తసహస్రదీపరుచిం || 408 ||

గోపురకుహరే విహరల్లీలాకీరాదివికిరనికృరుంబైః |
అనువాచ్యమానచతురామ్నాయీపారైర్ధరాసురై రుచిరం || 409 ||

అహమహమికయా సేవావివశత్రిదశీవిభూషణోద్గ్రైః |
ముక్తామణిభిః శుచిభిర్వితథీకృతరంగవల్లికారచనం || 410 ||

ఉపహారపూర్ణపాణ్యా సంమదబాష్పాభివర్షిణ్యా |
గద్గదనిరుద్ధవాణ్యా నిబిడీభూతం ప్రణంతృధోరణ్యా || 411 ||

ఆలయమవిశద్విమలం లక్ష్మీనిలయస్య రంగరాజస్య |
స్మయమానమానసోఽభూద్వైభవమభివీక్ష్య వాగ్విభవదూరం || 412 ||

అంతః ప్రదక్షిణచరశ్చతురాననగోపురం నత్వా |
నాథమునిం గోదామపి తత్తాతం భక్తపాదరేణుం చ || 413 ||

శ్రీభాష్యకారవందనమతనీత్తమనోనవీదనఘః |
తీర్థాది స్వీచక్రే చక్రే సేవాం చ చక్రిచక్రస్య || 414 ||

భువనజనన్యా భవనం భేజే శ్రీరంగనాయికాయాః సః |
అనుసందధచ్ఛ్రియః స్తుతిమార్యస్తత్పాదవందనమకార్షీత్ || 415 ||

పురతో నరహరిమభజత్సేవిత్వా చంద్రపుష్కరిణీం |
స్వీకృత్య తీర్థమస్యాం కుముదాదీంస్తీర్థరక్షకాననమత్ || 416 ||

వేదవ్యాసమసేవత వైకుంఠేశం చ సూరిపరివారం |
అభజచ్ఛ భక్తిసారం శరరిపుచరణారవిందయోర్లిల్యే || 417 ||

రక్తాబ్జనాయికామప్యనమచ్ఛ్రీ తీర్థవాసుదేవం చ |
శ్రీభట్టనాథసేవీ శ్రీమత్పరకాలగోపురమగచ్ఛత్ || 418 ||

పరకాలం నత్వాంతః ప్రవిశ్య యతిరాజపీఠమానమ్య |
నత్వా బలిపీఠాంతే పశ్యన్సకలం యయౌ ప్రదక్షిణయన్ || 419 ||

జ్ఞానవరాహం లక్ష్మీనారాయణమస్య మూర్తిదశకం చ |
హయవదనం చ వవందే స గృణన్స్త్రాణి తద్గుణానుగుణం || 420 ||

అరవిందనాయికాఖ్యాం మాహానసికీం శ్రియం చ శిశ్రాయ |
పాండ్యన్యపగోపురాంతే భద్రసుభద్రావవందత ద్వాస్థౌ || 421 ||

ప్రణిపత్య ప్రణవమయం విమానమథ వేదశృంగనామానం |
హనుమద్విభీషణాభ్యాం సహితం సేనేశమాశ్రయత || 422 ||

నవనీతభుజం నత్వా మంటపమారుహ్య రంగరాజస్య |
సాష్టాంగప్రణిపాతాన్పురతస్తస్యాకరోదార్యః || 423 ||

ఆనమ్య వైనతేయం పురతో దేవస్య నివసంతం |
దౌవారికజయవిజయావనుమాన్యోద్విక్త్య గర్భగృహం || 424 ||

నాభినళిననాగశయనన్మసింహనారాయణప్రముఖాన్ |
తత్ర పరివారభూతాన్భక్త్యా నత్వాథ తన్మధ్యే || 425 ||

స్వేచ్ఛాగృహీతకాయం స్వచ్ఛం తాపింఛగుచ్ఛసంఛాయం |
సజ్జనరంజనమార్యః కిమపి పరం తత్త్వమైక్షిష్ట || 426 ||

విస్మయవిస్తీర్ణాభ్యాం తర్షోత్కర్షేణ తరళాభ్యాం |
అక్షిపుటాభ్యామపిబచ్ఛ్చయ ఈశానం శయానమధిరంగం || 427 ||

సస్పృహముదీక్ష్యమాణా శారీరీ రంగశాయినః కాంతిః |
శోభాం కువలయితాయా రవితనయాయా అసస్మరద్రసిక్తైః || 428 ||

వివశవినిర్గతసరస శ్రీరంగధ్యానసోపానః |
సాదరమదరీదర్శిదాచరణాంభోజమామూర్ధం || 429 ||

ఉత్తరణోపాయతయోపేయాం భవవారిధిం తితిర్షద్భిః |
పాదపయోరుహయుగళీమధ్యక్షయతి స్మ రంగనాథస్య || 430 ||

విదుషే ప్రపదనహేతోః ప్రపదస్యావేదనాయేవ |
విభునా ప్రసార్య కలితం ద్రాఘీయాంసం చ జానుపర్యంతం || 431 ||

త్రపయేవ వినతశిరసా శేషేణ నిరీక్ష్వమాణసౌందర్యం |
వామతమం వామభుజం వేదాంతగురుర్వ్యలోలోకీత్ || 432 ||

ఉపధానీకృతమాంసలమహిపతిఫణమండలప్రాంతే |
అద్రాక్షీత్పరిరక్షణదక్షిణమథ దక్షిణం బాహుం || 433 ||

కరుణాంబుధిపరివాహకారే కర్ణాంతవిశ్రాంతే |
సత్త్వరసదీర్ఘికామే అనువీన్నతదైన్యమోచనే నయనే || 434 ||

భువనోజ్జీవనమైక్షత కిరీటవైడూర్యకాంతిధారాభిః |
క్షేత్రం శ్యామళసస్యం శిఖరిర్ఘురీభిః సుసిచ్యమానమివ || 435 ||

నిత్యోత్సవసంహృష్టం సహలక్ష్మీకం సపరివారం |
ఇత్థం వందిత్వార్యస్తీర్ణతులస్యాదికం లేభే || 436 ||

రంగేశం స్థాపయితుం నిజహృదయం నేనిజాన ఇవ |
సంమోదబాష్పవర్షీ గురురథ లోకైరవాలోకి || 437 ||

రంగేశేనాశీర్భిః స్తుతిప్రసన్నేన తోషితో దయయా |
అధ్యాసిష్టాథ బృహన్మండపమార్యః సపరివారః || 438 ||

వివివదిషుః కోఽపి బుధో వేదాంతాచార్యమభ్యేత్య |
ఆకారో ప్రాసోవో వః కీర్తిర్మహతీతి వాచమూచేఽముం || 439 ||

తదపి చిఖండయిషుర్గురురవదద్ధీర్లుః కిలాకారః |
సాంప్రతమాకారస్య ప్రాస్వత్వం సాంప్రతం కథం వేతి || 440 ||

సమయం బహుతిథమార్యో వ్యవహృత్య జిగాయ సైష వాదో హి |
అభవత్ప్రబంధరత్నం ప్రబలం శతదూషణీనామ || 441 ||

విజితోఽవాదీద్వాదీ భవతైవ జితోఽస్మి తద్భవనాదౌ |
తీర్థాది లబ్ధుమర్హత్యహమథ న త్వత్తవాసినః పూర్వం || 442 ||

మదనంతరమస్తు తవేత్కుక్త్వా తీర్థం ప్రదాప్య సర్వేభ్యః |
స్వయమగ్రహీదజిగ్రహదమునా తేనాథ విస్మితాః సర్వే || 443 ||

ఆర్జితకీర్తేర్లోకికవిషయేష్వప్యూర్జితా ప్రజ్ఞా |
క్రమతే నిర్బాధం తే నిర్జరగురుణాపి దుర్జయోఽసీతి || 444 ||

స్తుత్వా సాంజలిబంధం వాదీ స యథాగతమగచ్ఛత్ |
రంగపురమధ్యవాత్సీద్రంగేశానస్య శాసనాదార్యః || 445 ||

అథ తు కదాచన రామానుజయతిరాజో గురుం స్వప్నే |
పాదపయోజప్రణతం పరిమృశ్యేత్థం వచోఽవోచత్ || 446 ||

వర్ణయ సిద్ధాంతపథం కుమతం చింధి ప్రచారయాచారాన్ |
త్రైవర్గికాన్నిరస్యేరపవర్ణగతేర్నిరూపయోపాయం || 447 ||

మందధియామపి సులభాన్సిద్ధాంతపథానురోధినో గ్రంథాన్ |
వివిధాన్సంగ్రథ్నీయా బ్రహ్మవిదానందనో భూయాః || 448 ||

ఇతి స తు యతిపత్కుక్తిం శ్రుత్వా సుప్తిం విహాయ తం స్తుత్వా |
శ్రీభాష్యకారరూపాధికరణసారావళీం చక్రే || 449 ||

అన్యాయజ్ఞేపుణ్యం దృష్ట్వా శ్రీరంగనాథోఽథ |
వేదాంతాచార్య ఇతి ప్రథితామాఖ్యామదాత్తస్మై || 450 ||

ఆచష్ట సర్వతంత్రస్వతంత్ర ఇతి రంగనాయకాయేనం |
ఇత్యాఖ్యాభ్యాం ప్రథితో బహుభిః శిష్యైర్వ్యలాలాసీత్ || 451 ||

యతిపతిశాసనవశతాసాదితయశసాఽథ వేంకటేశేన |
తత్స్మృత్యనువృత్త్యై కిల భక్త్యా యతిరాజసప్తతించక్రే || 452 ||

చక్రే శ్రీభూనీళాస్తోత్రాణి దశావతారవినుతిం చ |
సవ్యాఖ్యతత్త్వముక్తాకలాపముఖ్యాంశ్చ వింశతిగ్రంథాన్ || 453 ||

భూగోళం సవ్యాఖ్యం తస్మిన్కృత్వాఽఖిలేభ్య ఉపదిశతి |
విద్యాపురభూపసభాత్కాచన పత్రీ సమాయాతా || 454 ||

విద్యారణ్యాక్షోభ్యో వాదిప్రతివాదినౌ యతినౌ |
శ్రుత్యంతే తద్వాదప్రతివాదద్యోతనౌ చ లేఖౌ ద్వౌ || 455 ||

ప్రేష్యేతే నిర్ణిత్యై తత్ర భవంతో వహంతు మాధ్యస్థ్యం |
ఇతి పత్రీమనువాచ్య ద్వే అపి వేదాంతపత్రికే దృష్ట్వా || 456 ||

అసినా తత్త్వమసినా పరజీవప్రభేదినా |
విద్యారణ్యమహారణ్యమక్షోభ్యమునిరచ్ఛినత్ ||

బాల్యస్నేహాద్యపురస్కారాన్నిష్పక్షపాతః సన్ |
ఇతి రాజసభాం ప్రతి స ప్రతిపత్రం దేశికో వ్యలిఖత్ || 457 ||

విద్యారణ్యోఽమర్నాత్పురుషముఖేణాబభాషే తం ।
శతదూషణీం త్వమద్య ప్రేషయ ఖండిష్యతే నిమిషాత్ ॥ 458 ॥

గురుణా సద్యః ప్రహితాం విదోషగంధాముదీక్ష్వ తాం స యతీ ।
కమపి చకారం వ్యర్థం మత్వా తం చిహ్నాయామాస ॥ 459 ॥

వర్ణయతి స్మ గురుస్తత్ జ్ఞాత్వా చస్య ప్రశస్యమర్థగణం ।
వీక్ష్వ చకారసమర్థనమథ యతివర్యోఽపి నిర్మమో జాతః ॥ 460 ॥

వంద్యా న శతజిదాద్యాస్తేషాం గ్రంథాశ్చ న ప్రమాణమితి ।
కటు దూషయతో గురురాడచఖండధౌడపండితాన్వాదైః ॥ 461 ॥

బహుధా విదాయ వాదం ప్రథాసహిష్ణుస్తు కృష్ణమిశ్రాఖ్యః ।
విజితో రూపకమేకం ప్రబోధచంద్రోదయాఖ్యమదదర్శత్ ॥ 462 ॥

సంకల్పసూర్యపూర్వోదయాభిధేయం విధాయ సుధీః ।
సద్యః కించన రూపకమదీదృశతోఽపి విస్మితోఽగచ్ఛత్ ॥ 463 ॥

డిండిమమజయత్తాదృశమవేక్ష్వ తస్యాపి రాఘవాభ్యుదయం ।
విస్మాయయతి స్మైనం సద్యోఽథ విధాయ యాదవాభ్యుదయం ॥ 464 ॥

దాక్షిణదివ్యక్షేత్రాణ్యాసేవితుమేష నిర్గతో భక్త్యా ।
సత్యగిరిశ్రీగోష్ఠీపురమధురాదీని వీక్ష్వ సేతుమగాత్ ॥ 465 ॥

బాలార్కకిరణమస్పృణం సలిలాశయమార్య ఆలోక్య ।
అనలమయరఘువరశరజ్వాలాజాలాకులం కిలాకలయత్ ॥ 466 ॥

త్వంగత్తరంగవర్గాఘాతం దృష్ట్వా గురుర్మేనే ।
ఇత్థం రఘుపతిదూతైర్గండోపలపాతనం విరచితమితి ॥ 467 ॥

నియతం నీచా వీచయ ఆశ్రితలోకాయ వితరీతుం ।
వృజిననిరాసనపటునా జలనిధినా సృజ్యమాననీలపటాః ॥ 468 ॥

ఉపహారమర్పయిత్వా సాదరమార్యః సముద్రరాజాయ ।
గాఢాం భక్తిం రామే వహన్ప్యయోఽసావవాగాఢ ॥ 469 ॥

అభివంద్య దర్భశయనే రామం తాళీదళశ్యామం ।
శ్రీధన్విక్షేత్రగతో గోదాం నత్వా స్తుతిం చక్రే ॥ 470 ॥

వటపత్రశాయినం చ శ్రీమంతం విష్ణుచిత్తమపి నత్వా ।
పూర్ణాపతామ్రపర్ణీతీరే కురుకాపురం ప్రాప ॥ 471 ॥

వకులాభరణమవందత వివేకముకుళం వికాసయితుం ।
అకృత కృపయోపనిషదం సారం యః సర్వజనసులభం ॥ 472 ॥

తామ్రాతీరపదవ్యా తాళీవనమర్మరారవాన్ శృణ్వన్ ।
దివ్యతమదేశనవకం గత్వా చక్రే హరేర్నమోవాకం ॥ 473 ॥

నత్వా భక్త్యా శ్రీమాననంతశయనం చ పద్మనాభమథ ।
చోళేషు కుంభఘోణప్రభృతీన్గత్వా యయౌ కాంచీం ॥ 474 ॥

మంత్రకలాకుశలః కిల గురుమాహ స్మాహితుండికః కశ్చిత్ ।
మాం జయతు సర్వతంత్రస్వతంత్రతా యుజ్యతే హి భవత ఇతి ॥ 475 ॥

అతినిర్బంధాద్ధరిగృహవల్మీకోపాంతమాశ్రిత్య ।
రేఖాః సప్త పురస్తాత్కృత్వా సర్పాన్ప్రహిణ్వీతి జగాద ॥ 476 ॥

ఉన్నతకుంచితదక్షిణసవ్యపదః క్లృప్తసంగీతం ।
రౌద్రాన్ స కాద్రవేయాన్స్వద్రావయదార్యముద్దిశ్య ॥ 477 ॥

తత్తద్రేఖోపాంతం ప్రాప్య యథాశక్తి విశ్రాంతే |

ఉరగగణే రోషణాముంచదహిం శంఖపాలకం నామ || 478 ||

అసకృత్స్వక్వలిహాభ్యాం రసనాభ్యాం విద్యుదాభాభ్యాం |

రోషణ ఆస్తీర్ణఫణాపూత్కరణాభ్యాం చ భీషణో నిరగాత్ || 479 ||

బహురేఖీమపి తీర్త్వా పర్యంతతలస్పృశం తమశ్రాంతం |

అగ్రాహయదుగ్రాహిం స్తోత్రప్రాప్తేన వైనతేయేన || 480 ||

ఉడ్డీనేఽండజరాజే తుండేనాదాయ చండకుండలినం |

ఖండితమనుపాండిత్యో దండవదాచార్యపాదయోరపతత్ || 481 ||

జీవననిదానమనుపమమహిమన్మమ శంఖపాలకం దేహి |

దీనే జనే దయస్వేత్యాక్రందందేశికం స ఆర్థయత || 482 ||

విరచయ్య గరుడదండకమథ తత్యేతేన గరుడేన |

దయయాదాపయదురగం వినతాయ గురుర్నరేంద్రాయ || 483 ||

పునరప్యంజనశైలం గత్వా వినివృత్య కుత్రచిన్నగరే |

పాకాసౌకర్యేణానాహారోఽశేత గురురథ కదాచిత్ || 484 ||

ఆపణికోఽభ్యేత్యాభణదార్యం విపణౌ సితో హయశ్చరతి |

నూనం స హి భావత్యః పదపంక్త్యా ప్రాపితోఽస్మి యదిహాహం || 485 ||

లవణం లేడి కుళుత్థం కబళీకురుతే తృణేడి చణకం చ |

అర్వంతం చర్వంతం సర్వం తం తే నివర్తయస్వేతి || 486 ||

శ్రుత్వా క్షణం విలక్షస్తీక్షణ్ణియా సమ్యగేక్ష్య నిరణైషీత్ |

విపణిమవిక్షల్లక్ష్మీహయవదనో మే వలర్క్షహయరూపీ || 487 ||

క్షీరముపాహర కించిత్స నివర్త్యేతేతి చోదితోఽథ వణిక్ |
చక్రే తథా హయముఖం సంతర్వ్య గురుః సశిష్యోఽపాత్ || 488 ||

నిర్వర్ణ్యానర్వాణం విపణిం నిర్వాణమాపదాపణికః |
చర్వితశేషే నిఖిలే కనకమయే కాం దశామితి న జానే || 489 ||

శ్రీరంగం గురురగమత్తత్ర శ్రీవైష్ణవా బహవః |
నానాదేశ్యా దేశికమిత్థం విజ్ఞాపయామాసుః || 490 ||

అనుదినమనుసంధాతుం రసతస్త్రయ్యంతసిద్ధాంతం |
అస్మత్ప్రజ్ఞానుగుణప్రబంధరూపం విధేహీతి || 491 ||

పఠతాం నిస్సందేహం దుహానమానందసందోహం |
తత్త్వత్రయచుళకాదిమరహస్యజాలం స లీలయా చక్రే || 492 ||

శ్రుతిలక్ష్మసు నైపుణ్యాద్వైరాగ్యాచ్ఛ్చివిభుత్వనిర్వహణాత్ |
వ్యాసస్తస్య సుతో వా తాతో వేత్యామృశంతి యం ధీరాః || 493 ||

సారస్వతసారజ్ఞః ప్రబంధుమార్యః సముజ్జిహీత యది |
భారతలేఖకవేగా అపి శిష్యా లేఖనాయ నాలమహో || 494 ||

సరసాన్నిమిషగ్రథితాన్ గ్రంథానాలోక్య హృదయికా విబుధాః |
మందితవేగా గచ్ఛతి పంగూరమరాపగేతి నిశ్చిక్యుః || 495 ||

కవయంత్యనే కవయః కవితాం కవితార్కికేశ్వరేఽన్యాదృక్ |
కాకాః ఖముచ్ఛరంతే కిం తే వినతాసుతాయేరన్ || 496 ||

భాగవతభాగధేయం మూర్తం భక్తిర్విరక్తిర్వా |
భూయశ్చావిర్భూతో భగవాన్సృభాష్యకారో వా || 497 ||

వ్యాసపతంజలిజైమినిగౌతమముఖ్యాః కిమేకరూపేణ |
అతనిషురవతరమద్యేత్యూహమాసుస్తమఖిలజనాః || 498 ||

ఛాత్రజనబద్ధజైత్రధ్వజపటపవనావధూననేనేవ |
తన్నామశ్రవణేన ప్రతివాదిజనా అకంపిషత || 499 ||

యస్మాదస్మాదబిభయురఖిలాః కవయశ్చ తార్కికాశ్చ తతః |
కవితార్కికసింహ ఇతి ప్రథితం బిరుదం గురుర్లేభే || 500 ||

రంగపతిదత్తవేదాంతాచార్యాఖ్యాం కృతార్థయతా |
శిష్యాస్త్రింశద్వారం శ్రీభాష్యం శ్రావితా గురుణా || 501 ||

సంమానననిరపేక్షో వైభవమపి గూహమానః స్వం |
భూయసి విభవేఽప్యభవద్వినియనికాయ ఇవ ధృతకాయః || 502 ||

శమదమసౌశీల్యాద్వైర్గుణమణిభిః సాగరాయితో హి గురుః |
ఆశ్చర్యాద్దినచర్యాం తస్య హి సంతో బ్రువంతీతం || 503 ||

రాత్రేర్యామే తుర్యే ప్రబుధ్య చరణౌ విశోధ్య చాచమ్య |
పారంపరీం గురూణామస్మార్దీదాదరాదార్యః || 504 ||

హృత్పుండరీకమధ్యే ధ్యాత్వాసౌ పుండరీకాక్షం |
పక్తిమభక్తిశ్చిత్రైః స్తోత్రైరతనోత్తదాననోల్లాసం || 505 ||

స్మారంస్మారమపారం కరుణారసపూరమదసీయం |
సదృశం వస్తు విలోకితుముత్క ఇవావాప కావేరీం || 506 ||

చక్రే రదశుద్ధ్యాదికమార్యః స యథాస్మృతివిదానం |
అఘమర్షిణీరథ ఋచస్తారతరం సంపఠన్సస్నా || 507 ||

శుద్ధవసనోర్ధ్వపుండ్రః పవిత్రపాణిర్విధాయ సంధ్యాది |
ఆపాదచూడమనమచ్ఛ్రమంతం రంగనాథమథ || 508 ||

స్వారాధ్యం చ హయాననమానమ్యోపాసనమకార్షత్ |
శిష్యేభ్యః ప్రీత్యార్తాన్యీభాష్యాదేరుపదిదేశ || 509 ||

భగవద్గుణగణవర్ణనపరాయణః సాధుభిర్దత్తాన్ |
ఏకాహ్నాదేహయాత్రామాత్రానథ తండులానుపాదత || 510 ||

పూషణి యజుషార్చిష్మతి కృత్వా మాధ్యాహ్నికం కర్మ |
సాత్త్వికపదార్థజాతైర్హయాననారాధనమతానీత్ || 511 ||

నిర్వర్తితపంచమహాయజ్ఞో హృద్వైరగస్త్యశాకాద్వైః |
అతిథీనంతర్యామిణమపి చ గురుస్తర్పయామాస తే || 512 ||

మధురమధురం శరరిపోర్గాథాసారాంబురాశిమవగాహ్య |
భగవద్గుణగణమౌక్తికమణిసంగ్రహణప్రవణ ఆసీత్ || 513 ||

పౌరాణికాని భగవత్తత్త్వాన్యప్యైతిహాసికాని గురుః |
శిష్యేభ్యః సముపదిశన్నాసాయమయాపయద్ధివసం || 514 ||

సాయాహని విరచయ్యానుష్ఠానమథాభిగమ్య హయవక్త్రం |
స చకార యోగనిద్రాం శుద్ధే శయనే ద్వయానుసంధాయా || 515 ||

యతిపతిమతసాత్యతమతిమార్యం హ్యచార్యగుణపూర్ణం |
తత్త్వబుభుత్సాకుతుకాద్భహవః శిష్యా అశిశ్రియన్భక్త్యా || 516 ||

తేష్వపి వరదో నామ్నా తస్మాదేవాప్తపంచసంస్కారః |
షడ్గర్భనీం సుమేధా గురుభక్తో లీలయాధిజగే || 517 ||

దుర్జయమజయద్వాదినమితి సంతోషేణ వేంకటేశగురుః |
యస్మై బిరుదత్వేన స్వాతంత్ర్యం బ్రహ్మాతంత్రేఽదాత్ || 518 ||

యః సర్వసారవేదీ విరక్తిభూమ్నా తు సంన్యస్య |
పారంపర్యావర్ణయదనఘం యతిరాజసచ్ఛాస్త్రం || 519 ||

గూఢాశయయతిపరిబృథసిద్ధాంతవివేచకేన యేన కృతః |
వేదాంతకౌస్తుభ ఇతి హ్యేదరో దర్శనార్థానాం || 520 ||

ఆశ్చర్యచర్యమార్యం దృష్ట్వా భాష్యార్థమధిగంతుం |
ఉత్తరవీధ్యావసథో లోకాచార్యోఽపి శిశ్రాయ || 521 ||

ఆహ్వాన్వాదాయ గురుం యతిరాజమతావలంబినః కేచిత్ |
ప్రహ్వాన్వార్యో నైచ్ఛత్సిద్ధాంతస్థైః సమం వాదం || 522 ||

అల్పజ్ఞవిప్రలంభక ఏష న శాస్త్రార్థతత్త్వజ్ఞః |
నోత్తిష్ఠతేఽతిభీరుర్వాదాయేతి వ్యదూదుషన్నేతే || 523 ||

తే ద్వారి పాదరక్షాం వైభవమసహిష్ణవోఽబధ్నన్ |
తాం వీక్ష్య నిర్వికారో గురురగృణాత్పద్యమేకమిత్థమహో || 524 ||

కర్మావలంబినః కేచిత్ కేచిజ్ఞానావలంబినః |
వయం తు హరిదాసానాం పాదరక్షావలంబినః ||

శ్రుత్యంతదేశికేఽస్మిన్నిశమ్య తేఽన్యాదృశీం శాంతిం |
భీతాస్తత్పదకమలే ప్రణేమురపరాధశాంత్యర్థం || 525 ||

దేవో వరదో దేశికమవదద్ధయయా కదాచన స్వప్నే |
బుద్ధ్యా విశుద్ధయా తే పరిపక్తిమయా విరక్త్యా చ || 526 ||

ప్రీయే ప్రదదే పుత్రం ప్రకాశమానం మదంశేన |
జితకామ కామమేనం మమ కామం పూరయస్వేతి || 527 ||

గర్భాధానానుగుణం సమయం బహుధా పరీక్ష్య గురురాజః |
వరదాదేశవశేన క్షణమాత్మానం యువానమభిమేనే || 528 ||

అష్టాచత్వారింశే నలవర్షే నభసి రోహిణ్యాం |
ఆత్మజ ఉదియాయ గురోరుదయగిరేర్బాలసూర్య ఇవ || 529 ||

వరదో నామ్నా తనయః పరిష్కృతో జాతకర్మాద్యైః |
వవృధే ద్వివర్షదేశ్యస్తాతానందేన సమమేవ || 530 ||

శ్రీవైష్ణవా వృతా అపి జనకశ్రాద్ధం చిక్రీర్షుణా గురుణా |
మత్సరిభిః ప్రతిరుద్ధాస్తత్సమయే భుంజతే స్మ గృహ ఏవ || 531 ||

భగవచ్ఛరణాలంబీ వేదాంతగురుస్తు నిశ్చింతః |
నిర్వర్తితమాధ్యందిననియమః పితృకార్యమారభత || 532 ||

వరదం హయవదనం చావాహ్య స్తుత్వా హవిర్ధత్త్వా |
ప్రతిసీరాంతరితోఽసౌ పితృసూక్తం శ్రద్ధయా హ్యజపీత్ || 533 ||

అంతర్యామితయా యౌ విప్రముఖాద్ధవ్యమగ్రహీషాతాం |
తౌ కిల వరదహయాస్యౌ సాక్షాద్ గురుదత్తహవ్యమాశ్నీతాం || 534 ||

విష్వణనం శ్రుత్వార్యస్తృప్తః శ్రాద్ధావసానేఽసౌ |
భోజనపాత్రే కీర్ణాం హయముఖళాలామదాత్పత్వ్యాః || 535 ||

వాంఛిష్యామి యదాహం దేహి తదేత్యన్వశాచ్ఛ తామార్యః |
అజ్ఞాతం హి పితృభ్యామపిబత్తాం బాలకో వరదః || 536 ||

ఉపవిష్ట ఇష్టపంక్తౌ లాలా నష్టేతి విజ్ఞాయ |
ఆర్యోఽవాదీదస్యాభిజనః కిల నాశ్నువీత వృద్ధిమితి || 537 ||

జాజ్వల్యమానవపుషౌ వరదహయాస్యౌ బహిర్గత్వా |
స్పష్టమసూయావిష్టైర్ద్వష్టౌ సద్యస్తిరోఽధత్తాం || 538 ||

శ్రాద్ధే నిమంతితాస్తత్ప్రతిరోద్ధారశ్చ విస్మేరాః |
భక్త్యా దేశికమనమన్బ్రహ్మవిదపచారతశ్చకీతాః || 539 ||

ఆత్మజముపనీయ గురుః శాస్త్రాణ్యధ్యాపయామాస |
పితరం వరదాచార్యోఽప్యనుకుర్వాణో గుణోజ్జ్వలో వవృధే || 540 ||

సారతమయుక్తినిచితాధికరణచింతామణిప్రముఖాన్ |
గ్రంథాన్విధాయ వరదాచార్యోఽప్యతనీన్ముదం విదుషాం || 541 ||

ఉద్వోఢుమనా వర్ణీ కశ్చిదయాచద్ గురుం విత్తం |
యాచ ప్రభుమేతమితి ప్రోత్సాహ్యసూయుభిః ప్రహితః || 542 ||

ఆశ్రితరక్షణదక్షిణ ఆర్యోప్యన్వీక్య వర్ణినం సదయం |
అభిలషితం పూరయితుం శ్రీస్తుతిమనుసందధాతి స్మ || 543 ||

స్తుతిసుహితాఽర్ణవదుహితా స్వర్ణాన్యంతర్హితాఽవర్ణీత్ |
ఖండానివ చండాంశోస్తృష్టృష్టంకేన ఖండ్యమానస్య || 544 ||

సర్వం స్వీకుర్వీతి గుర్వాదేశాత్పూర్ణకామతాం వర్ణీ |
అభజచ్ఛరణాంభోజం విరోధివర్గోఽపి దేశికేంద్రస్య || 545 ||

రంగేశాజ్ఞా భుంక్ష్యేత్యేకాదశ్యాం వ్రతస్య భంగాయ |
గురవే త్వసూయువశగో దధ్యోదనమర్చకోఽదత్త || 546 ||

భిన్నః శ్రుతిస్మృతిభ్యామభూతపూర్వో విభోర్యది నిదేశః |
యుక్తమితి గురుగృహీతం హరిరావిశ్యార్చకం స్వయం జగృహే || 547 ||

అఙ్ఘోపఙ్ఘం చేష్టితమేతన్నాస్మాకమాఙ్ఘేతి |
అశిషచ్చ ధీరమార్యం రమాసఖో భక్తవాత్సల్యాత్ || 548 ||

తస్యోపాదానరతేర్వైరాగ్యపరీక్షణాయ తదా |
సౌవర్ణఖండమండితతండులముష్టిర్దదుః కేచిత్ || 549 ||

వీక్ష్యాదృష్టసువర్ణా సువర్ణఖండాని గురుపత్నీ |
కిమిదమితి శంకమానా పత్యే విజ్ఞాపయామాస || 550 ||

ప్రక్షిప్య స తు బహిష్టాల్లోష్టవదఖిలాని హేమశకలాని |
స్వయమేవ తండులानాం తదాది పరిశోధనం చక్రే || 551 ||

హస్తేనాప్యస్పృష్ట్యా యష్ట్యా నిష్కాసితే స్వర్ణే |
అర్పయితారః సర్వే వ్యస్మేషత వీక్ష్య వైరాగ్యం || 552 ||

కశ్చిత్కవిః సశిష్యో నామ్నా కిల రమ్యజామాతా |
రంగేశస్య స్థానికవర్గే గోష్ఠ్యామవీవదధ్యేవం || 553 ||

శ్లోకాన్సహస్రమస్యాం రజనౌ యో వా కవిస్తనుతే |
కవితార్కికసింహత్వం సోఽర్హతి లబ్ధుం న చాన్య ఇతి || 554 ||

స కవిర్హరిపదకమలం గురుర్వినీతస్తు పాదుకాం హి హారేః |
అధిక్యత్య ప్రత్యేకం ప్రతిజజ్ఞాతే సహస్రపద్యకృతిం || 555 ||

పంచశతీం పద్యానామతనోత్స కవిర్మహాప్రయాసేన |
నిశ్చింతం హి నిదద్రౌ ధ్యాత్వా శ్రీశం యథాపురం స గురుః || 556 ||

శిష్యస్వరూపధారీ హయాననోఽవోచదర్ధరాత్రేఽముం ।
యుక్తా కిం నిద్రా తే పద్యసహస్రం ప్రతిజ్ఞాయ ॥ 557 ॥

శ్రుత్వా తత్ శిష్యధియా గురురపి తం వచ్చి విలిఖేతి ।
ఉక్త్వా పద్యసహస్రం సహృదయహృదయంగమం వ్యధిత ॥ 558 ॥

తేన కవినాఽథ మిళితో గోష్ఠ్యాం స హయాననానుకృతరూపం ।
ఆహవాయ శిష్యమశిష్యత్త్వల్లిఖితం గ్రంథమానయస్వేతి ॥ 559 ॥

నిష్పిష్యమాణపాణిం వచనశ్రవణేన తరళాక్షం ।
గ్రంథః కో? వ్యలిఖత్కం ? కదేతి చింతాకులం తమాలక్ష్య ॥ 560 ॥

హయముఖలీలేతి గురుర్ఘటితి జ్ఞాత్వా పునశ్చ తమవాదీత్ ।
పూజాపేటకమధ్యే జాగర్త్యానీయతాం ప్రబంధ ఇతి ॥ 561 ॥

ఆనీయ తం సహస్ర శ్లోకీం శిష్యేఽథ పఠితవతి ।
అహ్వసత కవితార్కికసంహేతి గురుం సమే సభాస్తారాః ॥ 562 ॥

తం కవిమతీర్ణసంధం హ్రీణం పాదూసహస్రమాలోక్య ।
దయమానమానసోఽసౌ వినయవినయో గురురవాదీత్ ॥ 563 ॥

సూతే సూకరయువతిః సుతశతమత్యంతదుర్భగం ఝటితి ।
కరిణీ చిరాయ సూతే సకలమహీపాలలాలితం కలభం ॥

కవితార్కికకేసరిణో వినయం సౌరభ్యమివ హేమ్నః ।
అనుభూయ తత్పదాబ్జప్రవణోఽభూద్రమ్యజామాతా ॥ 564 ॥

మత్యాఽథ యుక్తిమత్యాఽనన్వితశబ్దాన్సుసాధు సంగమయన్ ।
గ్రంథం గురుః సమస్యాసహస్రనామానమాతేనే ॥ 565 ॥

నానానతల (36000) గ్రంథైర్లోకాచార్యస్య తాతపాదేన |
ఆఖ్యాతా వ్యాఖ్యైకా వకుళాభరణీయవాగ్విలాసస్య || 566 ||

తామాలులోకయిషతా గ్రంథానయనాయ వేంకటేశేన |
ప్రేషితమవదచ్ఛిష్యం లోకాచార్యః స్వశిష్యనిర్బంధాత్ || 567 ||

గురుకృపయా హ్యాధిగమ్యాః సిద్ధాంతార్థా విశేషేణ |
నిర్మర్యాదం శాస్త్రం పుస్తకపారాదధిగమశ్చేత్ || 568 ||

ఇతి తద్వాణీం శ్రుత్వా స్మిత్వా శ్రుత్యంతదేశికో మత్యా |
పర్యచిచింతన్మాతులకథితాంద్రవిడాగమస్య సారార్థాన్ || 569 ||

తేనే బృహతీం వివృతిం స్వయమపరాం నిగమపరిమళాఖ్యాతాం |
మునివాహనభోగాద్యాం వ్యాఖ్యామాఖ్యచ్ఛ దేశికః కుతుకాత్ || 570 ||

సురభాషాయాం ద్రవిడోపనిషత్తాత్పర్యరత్నాలీం |
ఆరాధనక్రమాదిగ్రంథానామష్టకం చ స వితేనే || 571 ||

రాజమహేంద్రపురస్యాధీశః సర్వజ్ఞసింహాఖ్యః |
సిద్ధాంతార్థశ్రవణే కుతుకీ ప్రజిఘాయ వైష్ణవాన్సురవే || 572 ||

సమ్యక్పరీక్ష్య వృత్తం శ్రద్ధాం భక్తిం చ శిష్యస్య |
స సుభాషితనీవ్యాదిగ్రంథాన్మృత్వా వ్యబూబుధత్తత్త్వం || 573 ||

తత్త్వం గ్రంథముఖాత్స జ్ఞాత్వా సర్వజ్ఞసింహోఽపి |
అనుదినమార్యం ప్రణమంస్తచ్ఛాసనవశ్య ఏవాసీత్ || 574 ||

లక్షణనామాచార్యః శిబికామారుహ్య శిష్యపరివీతః |
అఖిలైర్భిరుదైః సాకం రథ్యామార్గేణ సమచరత || 575 ||

అవలేపాత్తచ్చిష్యా అధితిష్ఠంతం గృహాళిందం |
అప్రత్యుత్తితికుపితాశ్చకృషుః శ్రుత్యంతదత్తధియమార్యం || 576 ||

శ్రీరంగనాథ పునః ప్రథిష్ఠా కాండః

నైక్షిష్యన్యపరత్వాత్క్షామ్యేత్యనుగమ్య చానమ్య |
ప్రతిఘవిఘాతాకాంక్షీ గురురగమత్సత్యమంగలగ్రామం || 577 ||

శ్విత్రవిచిత్రం గాత్రం గోత్రం పుత్రేణ పరిహీణం |
లక్ష్మణసూరేరాసీత్స్వాంతం చ నితాంతతాంతతాం యాతం || 578 ||

పత్యుర్దైన్యనిదానం దూనా దయితా విమృశ్య తమవోచత్ |
బ్రహ్మవిదపరాధాత్కిల విపత్తిరియమావయోరుదితా || 579 ||

అశ్రావి విశ్వవంద్యో నిగమాంతగురుః పదా కృష్టః |
యుష్మద్యాత్రాయామితి స చ సద్యః సత్యమంగలమగాద్యత్ || 580 ||

పరిచర నిగమాంతగురుం నిశ్చలభక్తిర్మయా సాకం |
కరుణాపారావారః శ్రేయో నౌ సంవిధాస్యతే స ఇతి || 581 ||

ఇత్థం పథ్యం యుక్తిమదుక్తం యుక్తం వినిశ్చిత్య |
బిరుదవిహీనః పద్భ్యాం ప్రియయా సహ సత్యమంగలమగచ్ఛత్ || 582 ||

పత్వ్యా సహానుదివసం ప్రపిబన్యేపాదాతీర్థమార్యస్య |
తద్గృహ ఏవావాత్సీద్వత్సరమేకం హి లక్ష్మణాచార్యః || 583 ||

పత్నీమంతర్వత్నీం వపురుల్లాఘు చ వీక్ష్య సంహృష్టః |
గుర్వనుమత్యా లక్ష్మణసూరిః స్వాం వాసభూమిమాసీదత్ || 584 ||

కతిపయదివసాపగమే లేభే పుత్రం శుభే కాలే |
తీర్థప్రభావజాతం నామ్నా చ తతాన తీర్థపుత్ర ఇతి || 585 ||

స వినా పత్నీపుత్రౌ రంగపురం ఛాత్రమాత్రపరివారః |
శ్రీరంగేశ్వరవిరహం గురురసహిష్ణుః కదాచనాగచ్ఛత్ || 586 ||

కావేరీతటమంటపమధితిష్ఠతి రంగనాయకే కేచిత్ |
పురుషా ఇత్థమవోచందేవాగారాధికారిణో గూఢం || 587 ||

అత్ర తు విత్తం హర్తుం తురగారూఢాః కిల తురుష్కాః |
పట్టసభృతోఽట్టహసితైరుగ్రా అద్యోపయాంతీతి || 588 ||

శ్రుత్వైతద్గర్భగృహం పిఠాయ భీత్యాధికారిణః సర్వే |
పురతో మంటపమధ్యే విరచయ్యారాధనాభినయం || 589 ||

సంగృహ్య పేటికాయాం రంగేశం రంగనాయకాసహితం |
కతిపయపరిజనసహితా వివిశుస్త్వరితా అరణ్యానీం || 590 ||

హరిమన్వసరల్లోకాచార్యో వృత్తాంతమేనమవగమ్య |
శ్రీరంగపురమవిక్షన్ముండితశిరసో హ్యాథ మ్లేచ్ఛాః || 591 ||

ఘోటీఋరపుటధాటీపటురటనైః పటపటాయితస్వాంతాః |
కష్టం కష్టం శిష్టాః ప్రాణపరిత్రాణతత్పరా అభవన్ || 592 ||

ఆనీలకంబలధరా గోపురవివరే నిలిల్వీరే కేచిత్ |
శ్వాసస్తంభనచతురా అభ్యగమన్నంభసామధోభాగాన్ || 593 ||

వనమేత్యావనమాపన్యవనజనేభ్యః పలాయ్య జంఘాలాః |
దూరే తీరమరుక్షన్యావేర్యాం కేచన నిపత్య || 594 ||

అవకుంఠ్య శిరః శణకైః శ్మశ్రుణి విఠాయ కేచిదతిథీరాః |
అచరన్పురతస్థేషామళికే పాణిం నిఠాపయంతస్తైః || 595 ||

అంతస్తిరస్కరిణ్యా దేవమదృష్ట్యాథ వేంకటేశగురుః |
నిర్గంతుం చాశక్తోఽతిష్ఠచ్ఛింతాకులస్తత్ర || 596 ||

శారీరకభాష్యస్య వ్యాఖ్యాం స్వకృతాం సుదర్శనః సూరిః |
దత్త్వా వ్యాసపరాశరనామానౌ బాలకౌ చ గురుమూచే || 597 ||

అద్యైవ పూరితోఽయం గ్రంథోఽపరిశోధితస్తదముం |
సంశోధ్య ప్రఖ్యాపయ బాలౌ తనయా చ రక్షేతి || 598 ||

పాతితభాగవతానాం యవనాసీనామధీనతామేత్య |
స కిల సుదర్శనసూరిః కష్టం దిష్టాంతమాప తదా || 599 ||

గ్రంథం కుత్రచిదార్యః సికతిలదేశే తిరోధాయ |
మృతవత్పరేతమధ్యే శిశ్యే హా హాంత బాలయుతః || 600 ||

తురగైరటనం పరితో రచయంతీ యావనీ సేనా |
ధుర్యాంజహి విత్తం హర చోరయ సుదతీరితి జగాద || 601 ||

సాధితసాదిమనోరథనరగంధగ్రాహిసైంధవశ్వాసైః |
గతరక్షణవిశ్వాసా విశ్వాసా హాంత హాంత నరాః || 602 ||

ధారాగతమస్తిష్కప్రత్యుప్తకరోటిఖండదంతురితా |
ఖడ్గలతా తౌరుష్మీ కార్తాంతీ దంతపంక్తిరివ || 603 ||

త్రైలోక్యగ్రసనోదితకల్పాంతకృతాంతదూతనిభాః |
రూక్షాస్తురుష్కయోధా అఘ్నన్నాధూన్యథాకామం || 604 ||

పాపిష్ఠేషు తురుష్కేష్వతిశుష్కమనస్సు గతవత్సు |
స్వీకృత్య గ్రంథమగాత్సహబాలః సత్యమంగలం భూయః || 605 ||

ఉపనీయోభౌ బాలౌ శాస్త్రాణ్యధ్యాప్య సర్వాణి |
భాష్యప్రకాశికామపి సంశోధ్య గురుః ప్రకాశయామాస || 606 ||

తస్కరహృతసర్వస్వా విపినే శ్రీరంగనేత్యనేతారః |
అధికారిణోఽధికాధయ ఆపుర్జ్యోతిష్పురం కృచ్ఛాత్ || 607 ||

లోకాంతరమాపన్నే లోకాచార్యే జ్వరేణ తదా |
కృత్స్వార్థదేహికం తే సుందరరాజాచలమవాపుః || 608 ||

సంచారం రచయిత్వా కులశేఖరపాలితేషు దేశేషు |
అంజనభూభృతి రంగీ కంచన కాలం సుఖమువాస || 609 ||

గత్వా యదుగిరిమార్యః కల్యాణీపాథసి స్నాత్వా |
నారాయణం ప్రణమ్య స్వీచక్రే తీర్థమాల్యాది || 610 ||

యతిపతినిలయే శ్రీమాన్నత్వా శ్రీభాష్యకారచరణాబ్జే |
ఆనందపారవశ్యాన్మంచన్నశ్రూణ్యవర్తిష్ట || 611 ||

సూక్తిసుధాసంక్షాలితకలుషా సంతోషితా చతుర్వేదీ |
శుద్ధోపవీతకపటాద్యం పరిరేభేఽతివాత్సల్యాత్ || 612 ||

శిష్యజనమానసతమః కర్దమమతిదుర్దమం చ శోషయితుం |
ఉదితో హంసోఽసావీతి యత్కాషాయం బ్రవీతి సంధ్యాభం || 613 ||

ఆవిశ్యార్చకముచ్చైర్యతిపతిరార్యం తమభిదధాతి స్మ |
సిద్ధాంతం నిర్వోధా భవతః పరతో భవత్తనూజ ఇతి || 614 ||

మాల్యాద్యైః సంమానిత ఆర్యో హృష్టోఽన్వగృహ్ణీత |
వరదాచార్యం కరుణామస్యణేన కటాక్షపాతేన || 615 ||

శరజిత్ప్రబంధతత్త్వాన్వధిగంతుం దేశికసకాశే |
ఆరేభే వరదార్యో వివప్రిరే నిగమపరిమళే యాని || 616 ||

అనుపక్రమమాణానామంతేవసతామథాన్యేషాం |
భావమపృచ్ఛద్గురురాట్ వ్యజిజ్ఞపన్పశ్రయాత్తేఽముం || 617 ||

ఆచార్యకమాయత్తం యతిరాజకటాక్షతో భవత్తనయే |
తస్మాదస్మిన్స్తుల్యప్రతిపత్తిరైవ యుక్తా నః || 618 ||

అయమధిగత్య ప్రథమం ప్రబంధతత్త్వాని సంనిధౌ భవతాం |
ఉపదిశతు నః పరస్తాదితి కృపయార్యోఽనుగృహ్లాతు || 619 ||

దృష్ట్వా ప్రవృత్తిమేషాం యతిరాజమతానుసారిణీమార్యః |
అశిషత్తనయం తోషాత్తేషాం దివ్యప్రబంధముపదేష్టుం || 620 ||

ప్రణమన్యదుగిరిలక్ష్మీనారాయణభాష్యకారాదీన్ |
కంచిత్యాలం తత్ర స్థిత్యాగాత్సత్యమంగలం భూయః || 621 ||

ఆస్థానస్థం రంగిణమాలక్ష్మ్యాస్థా ఫలిష్యతి కదేతి |
విరచయ్యాభీతిస్తవమతిత్పాదంబుజాక్షమార్థయత || 622 ||

చిరవిశ్లేషాసహనే క్రందతి తర్షణ వేజకటేశగురౌ |
స్వాస్థానే స్థాతుమనా అభవచ్ఛ్రంగనాథోఽపి || 623 ||

చేంజీరాజో గోపణనామా శ్రీవాససేవాయై |
అంజనశైలం గత్వా రంగేశం వీక్ష్వ విస్మయమవాప || 624 ||

కస్మాద్రంగేశః స్వం స్థానం త్యక్త్వాఽత్ర వసతీతి |
విశయాకులాయ తస్మై వ్యజిజ్ఞపన్స్తత్రవాసినః సర్వం || 625 ||

వృత్తం శ్రుత్వా రంగాస్థానే తం స్థాపయితుకామః |
బహుసేనాభిః సాకం రంగేశం చేంజిరాజ్యమానిన్యే || 626 ||

చేంజీస్థసింహపుర్యాం రమ్యం హర్మ్య స నిర్మాయ |
కృత్వా సరశ్చ సరసం రంగేశారాధనం చక్రే || 627 ||

మేచ్ఛాస్తు రంగనగరీం తురంగనగరీం విధాయ జనాన్ |
విద్రావ్య గ్రామాంతరమప్యాక్రమ్యాకుతోభయా ఊషుః || 628 ||

సింహో నామ్నా రంగేశస్య ప్రత్యంతపాలకః కశ్చిత్ |
సంవిదితగోపణార్యవ్యవసాయో మ్లేచ్ఛనాయకమువాచ || 629 ||

అత్రత్యవృత్తవేదీ సేనానీశ్చేదహం భవతే |
విత్తం బహు హృత్వా తద్దత్వా తృప్తిం విధాస్య ఇతి || 630 ||

అభ్యుపగచ్ఛతి తుచ్ఛే మ్లేచ్ఛే సేనాపతిత్వమేతస్య |
విశ్వాసార్థం సోఽర్థం హృతవాన్నిః శ్వస్య విశ్వస్య || 631 ||

స్వాధీనీకృతయవనశ్చేంజీపతయే లిలేఖ పత్రమసౌ |
అభిషేణనకాలం మే లిఖత సహాయో భవేయమితి || 632 ||

కాలవిలంబాసహనః ప్రతిపత్రం గోపణో విలిఖ్య రయాత్ |
సేనాభిర్బృహతీభీ రంగమవాపద్యథాకాలం || 633 ||

శిష్టమనశ్శల్యానామహిభయవార్తానభిజ్ఞానాం |
యవనానాముపశల్యే హృదయం మద్వైరమోహాయత్సింహాః || 634 ||

స్వైరంతరంగపురుషైః స్వైరం రంగేశగోపురాణి తదా |
ఉద్ధార్య ప్రావీవిశదనీకసహితం చ గోపణార్యమసౌ || 635 ||

యుద్ధనిబద్ధశ్రద్ధా యవనా బుద్ధ్వా రిపూంశ్చ సంనధాన్ |
అట్టహాసితోద్భటాస్తే సపట్టసా రంగపట్టణాన్నిరగుః || 636 ||

తురగారూఢా రిపుభీ రుద్ధద్వారాః సమున్మిషద్రోషాః |
ఉరగా మంత్రహతా ఇవ నావిందస్వైరసంచారం || 637 ||

రావితసంగరభేరీఘోరాహతిభిర్భయంకరా సమితిః |
దృష్టైః ప్రాప్తైర్యవనానీకైః సాకం నవా నవా వవృధే || 638 ||

ఆయుధపాళీవిదళితగళనాళేభ్యో గళద్భిరస్త్రాఘైః |
తురగఖురోత్థా ధూళీ వర్ధితసురకౌతుకమశామ్యత్ || 639 ||

కాండైర్భిండీపాలైర్దండైశ్చ తురుష్కనాయకాంశ్చండాన్ |
కుంఠీచక్ర్రోపణ సేనానాసీరచారిణో యోధాః || 640 ||

అతత స శంఖాధ్మానం వితతయశస్కోఽథ గోపణో ముదితః |
ప్రతిరవముఖరితగోపురవివరా నగరీ తమభ్యనందదివ || 641 ||

నిజబలమున్మూలితబలమాకర్ణ్య తథైవ గోపణం జయినం |
బాలాః పలితా లలనా అఖిలా యవనాః పలాయిషత || 642 ||

ఆనీయ కాందిశీకాన్పారానాదృత్య ధనధాన్వైః |
స్వాని స్వాని యథాసుఖమోకాంస్యావాసయామాస || 643 ||

ఆమ్నాయమాననానామ్నాయైః శాంతైః కృపాంబుధిభిః |
విప్తైర్విధానదక్షైర్విధాప్య పారాయణం త్రయ్యాః || 644 ||

సంతర్ప్య హవ్యవాహం నానావిధమంత్రపూతాభిః |
అద్భిరఘోఘ్నుభిః సర్వం సంప్రోక్షయామాస || 645 ||

సంమృష్టలిప్తకుట్టిమమాస్థాపితపూర్ణకలశీకం ।
కాలాగరుఘుముఘుమితం భవనం శ్రీరంగశాయినః శుశుభే ॥ 646 ॥

స్వయమేవ గోపణార్యో గత్వా చేంజీం సహాఖిలైర్భిరుదైః ।
ఆనీయ రంగనాథం తస్యాస్థానే ప్రతిష్ఠితం చక్రే ॥ 647 ॥

సంప్రోక్షణం యథావిధి కృత్వా నానోత్సవాన్ప్రవర్త్య విభోః ।
కంచిత్యాలం తత్ర స్థిత్యా స్వపురం స గోపణార్యోఽగాత్ ॥ 648 ॥

శ్రుత్యంతదేశికోఽముం శ్రుత్వా వృత్తాంతమద్భుతం తృప్తః ।
ఝటితి కుటుంబసమేతో రంగపురీమాదరాదాప ॥ 649 ॥

చిరకాఙ్క్షితార్థపూరణమాశీర్భిర్గోపణార్యమభినంద్య ।
తత్రైవ సేవమానో రంగేశం దేశికోఽవాత్సీత్ ॥ 650 ॥

అంతర్ధ్యాతహయాననచరణాబ్జగలన్మరందదేశీయైః ।
తత్త్వార్థోపన్యాసైస్తన్వతి శిష్యప్రమోదమాచార్యే ॥ 651 ॥

ఆగత్య చిత్రకూటాత్పురుషముఖేణాబ్రవీద్ధి గణికైకా ।
ప్రముఖాస్తు చిత్రకూటే కలహాయంతే పరస్పరమమర్షాత్ ॥ 652 ॥

ప్రబలో నరపాలశ్చేదవలంబో లభ్యతే కశ్చిత్ ।
సుశకా భవేత్ప్రతిష్ఠా తత్ర హి గోవిందరాజస్య ॥ 653 ॥

తదుపశ్రుత్య శ్రుత్యంతార్యోఽపి నితాంతతృప్తమనాః ।
శిష్యైః సాకమగచ్ఛచ్ఛేంజీపతినా చ గోపణార్యేణ ॥ 654 ॥

గోవిందరాజమార్యో నిరంతరాయం తదాస్థానే ।
ఆస్థాప్య సప్రమోదం మంగళమాశాస్య రంగపురమాప ॥ 655 ॥

అధ్యయనోత్సవసమయే కతిచన సంభూయ కుమతయః ప్రోచుః |
దేవాగారేఽధికృతాన్ కుయుక్తివాదేన సంమోహ్యా || 656 ||

అప్రామాణికతమమిదమధ్యయనం ద్రావిడప్రబంధానాం |
శరజిత్ప్రభృతీనామపి విగ్రహపూజా న యుక్తేతి || 657 ||

నాత్ర తు దర్శయితారో యావచ్ఛ్వేష్టవాః ప్రమాణాని |
దివ్యప్రబంధపారాదీని నిషేధ్యాని తావదితి || 658 ||

అధికారిణోఽపి మత్తా మత్వా యుక్తం తదుక్తమథ |
నిషిషిధురధ్యయనోత్సవమహాహ తదా రంగశాయినో భవనే || 659 ||

అధ్యయనోత్సవబద్ధ శ్రద్ధో వృద్ధాన్పురోధాయ |
రంగేశ్వరపరివారో వేదాంతగురోరుపాంతమేత్యోచే || 660 ||

భగవద్రామానుజమునిసిద్ధాంతస్థాపకే భవతి |
భాస్వతి భవతి యదీత్యం విఘ్నః సత్సంప్రదాయస్య || 661 ||

నిర్ధారయితా కో వా ధరణౌ సిద్ధాంతయాథార్థ్యం |
తద్భగవందేహ్యాభయం ప్రవర్తయస్వోత్సవం చ నిర్విఘ్నం || 662 ||

సద్యః సశిష్య ఆర్యో రంగేశనివేశమావిశ్య |
సాకమధికారిభిస్తాన్వాదాయాకారయామాస || 663 ||

వేదాంతార్యాగమనం జ్ఞాత్వా దుర్వాదినః సనిర్వేదం |
క్షుద్రాభిచారతస్తం మూకీకృత్యారభంత వాక్యలహం || 664 ||

తజ్ఞాత్వార్యో మనసా ద్వయమనుసంధాయ మంత్రముచ్ఛార్య |
క్షుద్రం నిగృహ్య తైః సహ నిరర్గళం వాదమారేభే || 665 ||

వాదే గురుణా విజితాః స్వయమేవ క్షుద్రబాధితాః ఖిన్నాః |
శరణీచక్రుః కరుణావరుణావాసస్య తస్య చరణాబ్జం || 666 ||

గురురాడపి శరణాగతసంత్రాణపరాయణస్తేషాం |
అభయమదాదపసార్య క్షుద్రబలోత్థాం చ తద్బాధాం || 667 ||

వాదిగణవ్రియమాణస్వకచరణారుణసరోజాతః |
ఉచ్చైర్వేంకటనాథః సంసద్యధికారిణోఽన్వశాదిత్థం || 668 ||

వాదః కారయితవ్యో యదీహ దుర్వాదినః సమాయాంతి |
ఇత్థం మహోత్సవస్య ప్రతిషేధో మా కదాచిద్ భూత్ || 669 ||

ఇత్యాజ్ఞాప్య శిలాయాం శాసనమేతద్విలేఖ్య తదా |
సంస్తూయమాన ఆర్యైర్నిష్ప్రత్యూహాం మహోత్సవమకార్షత్ || 670 ||

ఏకీకృత్య హితార్థాన్ కీర్ణాన్నానావిధేషు వేదేషు |
అఖిలోజ్జీవనహేతోర్లలితం గ్రంథం విధాతుమైచ్ఛదథ || 671 ||

ద్వాత్రింశతాఽధికారైర్వైకుంఠస్యేవ సోపానైః |
ఉపశోభితతమమతనోత్ప్రబంధమేకం రహస్యసారయుతం || 672 ||

యం దృష్ట్వా విస్మేరాస్త్రివర్గనిరపేక్షతాం యంతః |
తుర్యపుమర్థస్థైర్యం ముముక్షువోఽధ్యక్షయంతి సానందం || 673 ||

ఉత్తరితుం భవసాగరముపాయమనవాప్య ఖిద్యమానానాం |
సేతూభవన్విముక్తేర్వద్యాం పద్యాం నివేద్య యో భాతి || 674 ||

కుహనానిదాననానామతనీరసతామనాయాసం |
సంవేద్య తత్త్వబోధం కోఽన్యో గ్రంథో వితన్వీత || 675 ||

కలుషాయా ధిషణాయాః కషణం కతకేన కర్షణం తమసః |
బోధరవేరౌదయిక్ సంద్యా భవకాననస్య తు కుతారః || 676 ||

నిత్యారిన్యక్యారీ దైత్యారికృపాంబురాశిరాకేశః |
గ్రంథో హృది యస్యాస్తే తస్యాస్తే కరగతా ముక్తిః || 677 ||

తస్మిన్తంధేఽంకురతః శంకాతంకస్య నిర్వృతయే |
వితతాన సారదీపం విరోధపరిహారమప్యార్యః || 678 ||

శిల్పీ కశ్చిదవోచచ్ఛిల్పజ్ఞం మాం విజయసే చేత్ |
యుక్తం భవితా భవతః స్వాతంత్ర్యం సర్వతంత్రేషు || 679 ||

త్వన్నిర్దిష్టాం ప్రతికృతిమధునా లోహేన రచయామి |
ఉచితం పీఠం కృత్వా తాం తస్మిన్స్థాపయేతి గురురూచే || 680 ||

భవతాత్మప్రతిబింబం క్రియతామితి శిల్పినా కథితే |
పర్యాలులోచదార్యః కతమావస్థం వపుర్విధేయమితి || 681 ||

ఆదిశదార్యం హి తదా రంగేశః కంచిదావిశ్య |
తను తవ బింబం రమ్యం శ్రీకోశజ్ఞానముద్రాభ్యాం || 682 ||

ఆకర్ణ్యార్యః పరమానుగ్రహ ఇతి శాసనం ప్రశస్య తదా |
కృత్వా రమ్యాం ప్రతికృతిమదర్శయచ్ఛిల్పినే తస్మై || 683 ||

శిల్పీ యథాప్రతిజ్ఞం కించిత్పీఠం విధాయ రయాత్ |
ఆర్యస్య ప్రతిబింబం తస్మిన్సంధాతుమారేభే || 684 ||

పీఠే సమ్యగసంహితమథ బింబం వీక్ష్య శిల్పీ సః |
ప్రతికృతిదోషభ్రాంత్యాఽతక్షోత్తస్యాః పదాబ్జమాయుధతః || 685 ||

ఆర్యస్యాస్పృగసుస్రువదహహ తదానీం పదారవిందేన |
తత్రస్థా మధ్యస్థా దృష్ట్వా రుధిరం విసిష్మియిరే || 686 ||

బింబం సులక్షణమిదం తత్ర మహాత్మాఽయమావిష్టః |
పీఠస్యైవ తు దోషాదయముపజాతో విసంవాదః || 687 ||

ఇత్థం కలకల ఉదితే శిల్పిని లజ్జావనమ్రముఖే |
పీఠం సంశోధ్య గురుర్భింబం స్వయమేవ తత్ర సమధత్త || 688 ||

దృష్ట్వా గురునైపుణ్యం సభ్యేషు శ్లాఘమానేషు |
శిల్పార్థసారనామప్రబంధమపి దేశికశ్చక్రే || 689 ||

భగ్నోగ్రాగ్రహ ఆర్యానుగ్రహహేతోర్ననామ తం కారుః |
తస్యారీరాధయిషయా వరదాచార్యేణ విగ్రహోఽగ్రాహి || 690 ||

నారాయణకరుణారసధారాపరివాహపరిపాకే |
అవతారే కర్తవ్యాన్యఖిలాన్యార్యోఽచరీకారీత్ || 691 ||

శిష్యాన్వినీయ శతశస్త్రత్త్వాన్యపదిశ్య గూఢాని |
శ్రీమద్రామానుజమునిసిద్ధాంతేఽవీవృధచ్ఛ్రద్ధాం || 692 ||

వ్యధ్వం నిర్ధూయ తథా ముక్తేః పదవీం నిరూప్య రమణీయాం |
శ్రీనాయకచరణాంబుజరసికానామాతతాన సంతోషం || 693 ||

స సహర్షం నిరకార్షీదుత్కర్షం నళిననయనస్య |
నిగమానువర్తినానానీత్యాకృతిభిః కృతీ కృతిభిః || 694 ||

ఉదగాదుదయాగాచ్ఛ్చనిగమాంతగురోరపూర్వబోధేందుః |
అక్షయ ఆంతరతిమిరాపహరో వికలంకలవగంధః || 695 ||

విరచయ్య దృఢాం భక్తిం ప్రమాణతత్త్వానుసారిసద్యుక్తిం ।
ఏకైకాం యత్సాక్షిం పీత్వా ధీరా భజంతి తాం ముక్తిం ॥ 696 ॥

సూక్తిసుధారసధారా ప్రసభం సంపూర్య మానసం సుధియాం ।
విషయైః కృష్టం విరజీకురుతే తాపత్రయాం చ యాపయతి ॥ 697 ॥

తత్రాంకూరతి లలితా నాథపదాంభోజభక్తిలతా ।
యాదృచ్ఛికసుకృతలవోపఘ్నా యా కల్పతే ఫలాయ సతే ॥ 698 ॥

ధీరా బద్ధశ్రద్ధాః శుద్ధిం బుద్ధ్యా స్వసిద్ధాంతే ।
ఇతి విజ్ఞాయ ప్రాజ్ఞో లక్ష్మీశాఙ్గామనుష్ఠితాం జజ్ఞే ॥ 699 ॥

ఇత్థం శ్రీనిధిఘంటా శ్రీవాసాఙ్గానువర్తనోత్కంఠా ।
ద్వ్యధికశతహాయనీం సద్గురుకులతిలకాకృతిర్వ్యలసత్ ॥ 700 ॥

సౌమ్యాభ్యే కార్తిక్యాం రాకాయామహ్ని సౌమ్యస్య ।
సౌమ్యః శ్రీమాన్ రమ్యం పదమగమత్తత్ప్రపత్త్యభిర్గమ్యం ॥ 701 ॥

పర్యంకే నవరత్నహాటకమయే శ్రీనాథమారాధయన్
దివ్యక్షేత్రగతాశ్చ తత్ప్రతికృతీరుత్కస్తథా సేవితుం ।
సోఽయం విశ్వజనీనసౌఖ్యరచనాకౌతూహలాద్ భూయసీ -
ష్వర్చాసు ప్రతిబింబితో జగదఘం ధూన్వన్మమింధేఽధునా ॥ 702 ॥

ద్వైతీయాకో నాకో యేన త్రైశంకవోఽకారి ।
యదుపజ్ఞం గాయత్రీ శ్రితతద్గోత్రాయ మంగళం భవతాత్ ॥ 703 ॥

జ్ఞానానుష్ఠితీశీలప్రముఖేరఖిలైర్గుణైర్లసతే ।
సాధుముఖాంబుజరవయే కవయే బోభూయతాం భవుకం ॥ 704 ॥

నరకసమం నరపసభం స్త్రైణం కుణపం సువర్ణమల్పతృణం |
భావయతే హృది భవతాత్ప్వక్తిమవైరాగ్యశాలినే భవుకం || 705 ||

పాదూం ద్వారి నిబద్ధాం హారిదాసానామితి ప్రబుద్ధవతే |
శమధనమూర్ధన్యాయ శ్లాఘ్యతమాయాస్తు మంగళం గురవే || 706 ||

యస్యాస్యేఽస్యదదమరాహారాహంకారఖండినీ లాలా |
లక్ష్మీహయముఖముఖతస్తస్మై బోభోతు మంగళం గురవే || 707 ||

దుర్వాదిలలాటంతపయశసే విశదప్రబోధాయ |
గుర్వగ్రణ్యే భూయో భూయో భూయశ్చ భావుకం భూయాత్ || 708 ||

శిష్యప్రశిష్యవర్గైర్యస్య ధరేయం విదుష్మతీ జాతా |
ఆచార్యశ్రేష్ఠాయ శ్వశ్రేయసమస్తు సర్వదా తస్మై || 709 ||

శ్రీరంగరాజలంభితవేదాంతాచార్యబిరుదాయ |
సర్వపథీనధియేఽస్మై బోభూతాన్మంగళం గురవే || 710 ||

శ్రీరామానుజయతిపతిసిద్ధాంతైకావలంబాయ |
కరుణానిధయే తస్మై గురవే కరవై నమాంసి భూయాంసి || 711 ||

యః సరసాః సూక్తిసుధా భవసాగరశోషణీరుదగ్రథ్నాత్ |
భూయాద్భవుకం తస్మై చిత్రచరిత్రాయ వేంకటేశాయ || 712 ||

కరతలకలితామలకీఫలతులితాఖిలపుమర్థతత్త్వాయ |
ప్రపదనరచనాద్భగవత్యభయాయ ప్రతిభువేఽస్తు కల్యాణం || 713 ||

ఆర్యగుణప్రస్తావే ధీరః స్మర్తా ప్రబంధుర్మే |
ఇతి తచ్ఛ్రితం గ్రథితం పూర్వాచార్యప్రబంధమనుస్మృత్య || 714 ||

అవధారయంతు హృది మే ప్రబంధమవధీరయంతు వా సంతః |

శ్రీవేంకటనాథార్యః కవితార్కికకేసరీ గురుర్దయతాం || 715 ||

అద్వైష్యధ్వర్యుశాఖామపిబమపి గిరః సత్యవీనాం కణాద -

వ్యాహారేషు వ్యహార్షం బహుకృషిమకృషి వ్యాకృతౌ పఠాణవాణీం |

అభ్యాస్యం విత్తలిప్పుః సుకృతపరిణతేర్మానసం మే స్వసక్తం

దిష్ట్యా వేదాంతవిద్యాగురుచరితసుధా ధూతపాపం ధినోతి || 716 ||

గోపాలార్యతురీయసూనురనఘస్త్రయామజయ్యః సుధీః

రంగార్యః పరిణీయ శేంకమలవల్ల్యాఖ్యాం యమాజీజనత్ |

కల్యణే చరితం సనూనమ (5007) మితే త్రయ్యంతవిద్యాగురోః

పాదాంభోరుహభక్తోషణమసౌ గోపాలసూరిర్వ్యధాత్ || 717 ||

|| ఇతి శ్రీమత్ ఆచార్యసప్తశతీ సమాప్తా ||

కవితార్కికసింహాయ కల్యాణగుణశాలినే |

శ్రీమతే వేంకటేశాయ వేదాంతగురవే నమః ||